

Imares

Reorganisatie geeft onrust | **p.7** |

Bloei

Warme winter is niet erg | **p.8** |

Noordpool

Exotisch plankton niet welkom | **p.14** |

RESOURCE [NL]

Voor studenten en medewerkers van Wageningen UR

nr. 10 – 14 januari 2016 – 10e jaargang

Dataopslag hapert

Centrale regie ontbreekt | **p.12**

>> ANS + SIERADEN

Ans Geerling, floormanager Impulse

‘Ik houd van het creëren, het bouwen’

De sieraden die ze draagt, zijn zelfgemaakt. Uiteraard. Ans Geerling is al twaalf jaar bezig als edelsmid bij 't Venster in Wageningen. Ze is telg uit een familie van juweliers en opticiens. ‘Het zit dus in mijn bloed.’ Een voorliefde voor het experiment heeft ze, bijvoorbeeld met emaille. Priegelwerk. ‘Komt mijn opleiding als analiste toch mooi van pas.’

® RK / Foto: Guy Ackermans

>> INHOUD

nr. 10 – 10e jaargang

>> **10**

STEENSLAG

Alpen gevaarlijker door
klimaatverandering

>> **20**

SANDY

Student onderzoekt wederopbouw
na orkaan

>> **26**

SLANGENMEISJE

Sterrin gaat weer reptielencollege
geven

EN VERDER

- 4 Centrum voor one health
- 5 Nieuwe master Biobased
- 8 Muggenplaag in de Peel
- 9 Klein prijsje voor tasje helpt
- 16 Mistige duik in Rijn
- 18 Uni slaagt zelf voor examen
- 22 Advies aan nieuwe Dean
- 29 Ondertussen in Polen

STILLE STRIJD

Op de campus rijdt de WEpod rond. Een wit, vierkant autootje dat iets weg heeft van een buurtbusje dat senioren in een plattelandsdorp ophaalt. Een aquarium op wielen. Iedere dag zie ik 'm stapvoets voorbij rollen. Er zit meestal iemand op de achterbank met een laptop op zijn schoot. Meten is weten. De WEpod heeft uiteindelijk geen bestuurder nodig, maar wordt hier eerst uitvoerig getest. Het verbaast me dat ik dit witte busje zo intrigerend vindt. Waarom? Eigenlijk ben ik stilletjes in gevecht met het apparaat. Ik wil 'm uitdagen, want mijn gevoel zegt me dat dit ding nooit zal kunnen wat ik wel kan. Hoe kan je nu een robot in een omgeving met de meest onverwachte gebeurtenissen (lees: het verkeer) de juiste beslissing laten nemen? Ik neig er steeds naar om vlak voor het karretje over te steken. Eens kijken of ie zal stoppen. Een voetganger die rustig oversteekt, zullen de sensoren nog wel registreren. Maar wat gebeurt er als ik het – met pokerface – heel onverwachts doe? Het schijnt dat ze menselijke reacties op de WEpod ook monitoren. Mens plaagt machine. Niet in het echt, maar in mijn hoofd.

Edwin van Laar

>> Een beuk als buur is slecht nieuws | p.10

UTRECHT EN WAGENINGEN BUNDELEN GEZONDHEIDSONDERZOEK

- Netherlands Centre for One Health van start
- Aandacht voor zorgvuldige veehouderij en natuurbeheer

Wageningen UR vormt vanaf 1 februari samen met de Universiteit Utrecht en vier universitaire medische centra het Netherlands Centre for One Health (NCOH). Naast antibioticaresistentie en zoönosen komen ook duurzame veehouderij en gezonde ecosystemen aan bod in dit gezondheidsconsortium.

Initiator van het NCOH is de Universiteit Utrecht, vertegenwoordigd door de veterinaire en medische faculteit, verklaart Martin Scholten. De directeur van de Animal Sciences Group van Wageningen UR raakte in 2014 bij het initiatief betrokken. 'In 2015 zijn de medische centra in Rotterdam, Amsterdam en Leiden aangehaakt en ook het RIVM wil aansluiten. Je kunt nu echt spreken van een nationale alliantie.'

De meeste aandacht trekken de antibioticaresistente bacteriën, voortkomend uit de ziekenhuizen en de veehouderij. De medische experts gaan nu met de dierkundigen van Universiteit Utrecht en Wageningen UR aan de slag om resistentievorming te verminderen of te voorkomen. 'We schetsen het probleem, de oplossingsrichtingen en de kennis die nodig is', zegt Hendrik-Jan Roest. Hij is lid van de regiegroep van het consortium namens Wageningen UR. 'We willen begrijpen hoe het systeem van antibioticaresistentie werkt.'

Ook richt het NCOH zich op infectieziekten, met name zoönosen: voor mensen gevaarlijke dierziekten. Ook bij dit thema staan de ziekteverwekkers centraal.

Het derde thema gaat over een

zorgvuldige en gezonde veehouderij. Livestock Research en verschillende faculteiten in Utrecht richten zich onder meer op gezondheidsindicatoren voor dieren en de rol van huisvesting en management bij de preventie van dierziekten. Het is in feite een follow-up van het onderzoeksprogramma Zorgvuldige Veehouderij van Wageningen UR, beaamt Scholten.

Het vierde en laatste thema is de gezondheid van ecosystemen, waarbij de verspreiding van ziekten in de natuur aan bod komt. Dit thema wordt getrokken door het Dutch Wildlife Health Centre in Utrecht, met Resource Ecology als Wageningse deelnemer. Hier wordt nagegaan hoe ziekten van bijvoorbeeld trekvogels, wilde zwijnen, hazen, muizen en insecten zich verspreiden in het milieu. 'We hopen principes van verspreiding te vinden', zegt Roest, 'zodat we wellicht een zoönose-uitbraak

kunnen voorspellen en voorkomen.'

Een concreet voorbeeld hiervan doet zich nu voor in Friesland. Daar heerst sinds begin 2015 tularemia (hazenpest), een bacterieziekte die bij hazen tot een snelle dood en bij mensen tot griepachtige verschijnselen en lymfeklierontsteking leidt. Doordat deze zoönose snel werd geïdentificeerd door de Utrechtse en Wageningse onderzoekers in het zoönose-netwerk, weten we nu dat tientallen hazen en acht mensen besmet geraakt zijn met hazenpest. 'Dit jaar loopt een gezamenlijk onderzoek van RIVM, het Wildlife Centre, CVI en Resource Ecology', zegt Roest. 'We willen met elkaar het probleem identificeren.' De onderzoekers willen niet nogmaals verrast worden door een zoönose-uitbraak zoals bij de Q-koorts, zegt hij.

Uit dit voorbeeld blijkt ook dat

de onderzoekers dikwijls al samenwerken. 'Er waren dwarsverbanden, maar dat was vaak op persoonlijke titel', zegt Scholten. 'Nu willen we institutioneel samenwerken.' Het NCOH is een goed netwerk om onderzoekfinanciering aan te vragen, verwacht hij. Daarbij denkt hij aan de ministeries van Volksgezondheid en Economische Zaken, NWO, de topsectoren Life Sciences & Health en Agri&Food en de EU.

Het NCOH wordt op 4 februari officieel gelanceerd in aanwezigheid van minister Schippers van Volksgezondheid. Hopelijk heeft zij oog voor het bredere plaatje, zegt Scholten. 'Er is politieke druk om te scoren met vermindering van de antibioticaresistentie, maar wij zeggen: dat is maar een onderdeel. We willen ook toe naar een veehouderij waarin antibiotica niet meer cruciaal zijn.' **AS**

ILLUSTRATIE: ROB DE WINTER

NIEUWE MASTER: BIOBASED SCIENCES

- **Multidisciplinaire studie over biobased economy**
- **Eerste lichting in 2017-2018**

Wageningen Universiteit ontwikkelt een masteropleiding Biobased sciences. 'We hopen dat die in collegejaar 2017-2018 kan starten, maar dat hangt mede van de accreditatie-instanties af', zegt Gerlinde van Vilsteren, directeur van het Centre for Biobased Economy (CBBE).

Bij het ontwikkelen van de

vakken voor Biobased sciences zijn plantenwetenschappers, procestechnologen en bedrijfskundigen betrokken. 'De biobased economy is natuurlijk niet één sector', verklaart Van Vilsteren. Een alternatief ontwikkelen voor de petrochemische industrie vraagt om het opzetten van een hele nieuwe keten: van biomassaproductoren via raffinaderijen en de logistieke sector naar de consument. Zelfs bij de afvalverwerking wordt tijdens de opleiding al stilgestaan. 'Het wordt dus een brede opleiding, waar studenten met verschillende vooropleidingen

terecht kunnen, van technologiën tot economen', licht Van Vilsteren toe.

De master begint straks met een algemeen deel waarin studenten hun kennis van andere disciplines kunnen bijspijkeren. Wie een biochemische vooropleiding heeft gedaan, doet een basiscursus economie en andersom. Daarna splitst de opleiding zich in drie specialisaties: Biomass production, Biorefinery and conversion en Biobased transition. In het laatste deel van de opleiding komen de specialisaties weer samen. **KG**

COLUMN|KEES

Bord langs de weg

Een stagiaire kan, zoals prachtig wordt uitgebeeld in het toneelstuk over boer en politicus Sicco Mansholt, de Europese landbouwpolitiek op een ander spoor zetten. De stage verbindt droom en werkelijkheid, waardoor stagiairs mensen kunnen aanzetten

tot nadenken, tot reflectie.

In het stageverslag vragen we studenten te reflecteren op de vooraf opgestelde leerdoelen. Dat is een ontvullende en dus waardevolle activiteit. De realiteit is vaak zo anders dan je binnen de veilige universiteitsmuren kon bedenken. Reflectie leidt tot inzicht in het verleden en uitzicht op de toekomst.

Er staat sinds kort een groot bord bij de rotonde op de Mansholtlaan: 'Kijk nu naar rechts en je ziet de beste universiteit van Nederland!' Is dat zo? Ja, we evalueren, plannen en maken beleid als dolen, maar dat is nog geen reflectie. Goede reflectie is je idealen, plannen en activiteiten tegenover de werkelijkheid zetten en je dan verwonderen over het feit dat je er zo naast hebt gezeten. Reflectie is verbijstering over de complexiteit waar een boerenfamilie mee te maken heeft.

Je gaat ook reflecteren als er een ramp gebeurt, als vrouwen massaal aangerand worden, als gekken in het rond gaan schieten of als iemand door een hartaanval opeens wegvalt. Kortom, je gaat reflecteren als iets anders is dan je dacht. Als je over een grens heen gaat.

Goede reflectie relateert en leidt tot bescheidenheid. Goede reflectie leidt tot wijsheid, niet tot borden langs de weg. Het is wel grappig, maar vooral arrogant. We doen te weinig aan goede reflectie. Wordt het niet eens tijd voor een goede stagiair bij ons hoofdgebouw? **B**

kort

>>EUROPESE BEURS

Jasper van der Gucht

Hoogleraar Fysische chemie en kolloïdkunde Jasper van der Gucht heeft een Consolidator Grant van 2 miljoen euro gekregen. Met de beurs van de European Research Council (ERC) kunnen talentvolle onderzoekers die tussen de 7 en 12 jaar geleden zijn gepromoveerd, hun groep verder uitbouwen. Van der Gucht wil het geld gebruiken om te onderzoeken hoe polymaterialen, zoals plastics, breken. De resultaten kunnen helpen om bijvoorbeeld betere implantaten te maken, maar de ERC mikt niet op directe toepassingen. 'Ik wil echt naar fundamentele vragen gaan kijken,' zegt Van der Gucht. **RR**

Jasper van der Gucht

>>FLEXWET

Geen uitzondering

Ook universiteiten moeten wetenschappers sneller in dienst nemen. Het kabinet maakt geen uitzondering, blijkt uit antwoorden van de ministers Bussemaker en Asscher op Kamervragen van de VVD. De nieuwe Wet werk en zekerheid pakt onhandig uit voor academici, waarschuwt de Jonge Akademie onlangs. Volgens die wet moet iemand die vier jaar op tijdelijke contracten bij een universiteit heeft gewerkt, een vast contract krijgen. Maar voor wetenschappers betekent dit vaak dat ze weg moeten, omdat universiteiten te weinig vaste financiering hebben. Het kabinet is niet gevoelig voor dit argument, omdat er al is beloofd dat universiteiten de komende jaren meer geld krijgen. **HOP**

>>TECHNISCHE UNI'S

Samenwerkingsplannen

Wageningen UR wil meer gaan samenwerken met de drie technische universiteiten (TU's) in Delft, Eindhoven en Twente. Er zijn plannen om toe te treden tot de 3TU Federatie. De besprekingen hierover werden bekendgemaakt door het bestuur van de TU Eindhoven tijdens een nieuwjaarsreceptie. Het bestuur van Wageningen UR wil de voorgenomen samenwerking nog niet toelichten voordat de medezeggenschap zich erover heeft uitgesproken. Secretaris Ijsbrand Haagsma van de 3TU Federatie bevestigt de belangstelling van Wageningen UR. Binnen 3TU hebben de technische universiteiten vijf gezamenlijke masteropleidingen, negen onderzoekscentra en een gemeenschappelijk datacentrum, waar Wageningen UR al aan deelneemt. **AS**

Kees van Veluw (57) is docent Permacultuur en netwerker biologische landbouw. Zijn visie haalt hij uit zijn werk met zowel Afrikaanse als Nederlandse boeren, zijn vrouw, drie zonen, hond en kippen.

GEZOCHT: NAMEN VOOR WEPODS

- Bedenker mag meerijden
- Minister Schultz komt testrit maken

Sinds half december rijdt WEpod1 vrijwel dagelijks voorzichtig rondjes over de campus. Wie een passende naam bedenkt voor het zelfrijdende wagentje en zijn broer, mag op donderdag 28 januari een stukje meerijden.

Op die dag maakt minister Melanie Schultz van Haegen van Infrastructuur en Milieu een testrit in het voertuig zonder chauffeur. Welke naam er dan op de zijkant staat, hangt af van de studenten en medewerkers van Wageningen UR en de inwoners van Wageningen en Ede. Die kunnen tot 26 januari hun ideeën mailen naar eigenaam@wepods.nl. De twee namen moeten een relatie hebben met mobiliteit of innovatie, passen bij de regio FoodValley, internationaal toepasbaar zijn (maar niet per se Engels) en niet aanstootgevend zijn.

Tijdens het bezoek van de minister laten diverse onderdelen van Wageningen UR zien wat ze op het gebied van robotica in huis hebben. Zo laat de leerstoelgroep Farm Technology twee robots en een drone zien. Ook Glastuinbouw, Food & Biobased Research en het Laboratorium voor Geo-informatiekunde en Remote Sensing zijn van de partij. De presentaties vinden plaats in Zodiac. **RK**

‘KUSTBEBOUWING ZAL ZICH VERSPREIDEN ALS OLIEVLEK’

- Economische prikkels lagere overheden riskant
- Controle op veiligheid in gevaar

Gemeentes en provincies kunnen economische redenen hebben om projectontwikkelaars te laten bouwen aan de kust. Dat is vragen om ‘lange rijen strandtenten en -huisjes’, zegt landschapsarchitect Ingrid Duchhart in reactie op het nieuws dat het algemene bouwverbod in het kustgebied verdwijnt.

‘Waanzin’, was de eerste reactie van Duchhart op de bekendmaking van het kabinet, eind december. ‘Het lege, uitgestrekte strand is juist onze trots.’ Ze deelt de vrees van natuurorganisaties dat de kust zal verrommelen als de landelijke overheid alleen over de kustveiligheid gaat en provincies, gemeenten en waterschappen over de rest. ‘Zonder landelijke visie op hoe onze kust eruit moet zien, trekt iedere gemeente of provincie zijn eigen plan. Als er dan ook nog een economische prikkel is om in zee te gaan met een projectontwikkelaar, bijvoorbeeld omdat er nog een gat in de begroting zit, bestaat de kans dat grote delen van de kuststrook bebouwd worden.’

Volgens Duchhart zal de bebouwing zich verspreiden als een olievlek. ‘Niemand doet dat expres, het gebeurt. Eerst is er alleen een parkeerplaats, dan komen er een patatkraam en een paar huisjes, nog een paar huisjes. Voor je het weet zijn

de unieke Nederlandse kusten opgesoupeerd.’

Bovendien is op dit moment niet te overzien wat de bebouwing doet met de veiligheid, zegt Duchhart. ‘Voor de hele kuststrook zou je met computermodellen moeten onderzoeken waar wel en waar niet gebouwd kan worden en wat de bebouwing doet met zandbeweging. Ik heb er geen vertrouwen in dat gemeenten en provincies dit strak zullen monitoren.’

Toch is Duchhart niet alleen maar negatief. ‘Het besluit biedt ook kansen. Zo heeft Zeeland echt een vernieuwingsimpuls nodig. Sommige duinlandschappen kunnen best wat dynamiek gebruiken en bebouwing op het strand kan zelfs een extra waterkering zijn. Maar dan moet het zorgvuldig onderzocht en ontwikkeld worden.’ **LvdN**

FOTO: SVEN MENSCHER

THE FIELD

Een graafmachine heeft in december de contouren van The Field tevoorschijn getoverd. Dit terrein tussen Rikilt en de wijk Noordwest moet komend jaar langzaam veranderen in een biodivers paradijsje dat ruimte biedt aan tijdelijke, groene projecten.

Op de wallen die aannemer Donker Groen heeft aangelegd, worden binnenkort heggen geplant. Die dienen straks als afscheiding tussen de projectvelden en kunnen vogels, insecten en kleine zoogdieren herbergen. De kleine, driehoekige vijver met wilgen eromheen moet bijdragen aan goede drainage en ruimte bieden aan salamanders. **LdK**

Een uitgebreide beschrijving van de plannen voor The Field staat op resource-online.nl.

REORGANISATIE IMARES GEEFT WRIJVING

- Themateams vervangen afdelingen
- Onrust over toekomst IJmuiden

De reorganisatie van Imares, die 1 januari van start ging, veroorzaakt gemor onder de medewerkers. Hun vertrouwen in de directie is momenteel 'minimaal', aldus de OR van het mariene instituut.

Reden voor de reorganisatie zijn de teruglopende onderzoeksopdrachten. Het instituut, dat nu nog zo'n 160 personeelsleden heeft, laat de afdelingsstructuur los. Vijf afdelingshoofden moeten op zoek naar ander werk. Er komen circa twintig themateams, waarin de onderzoekers meer verantwoordelijkheid krijgen om zelf onderzoeksopdrachten binnen te halen.

Om de financiële tekorten weg te poetsen, moeten er maximaal ze-

ventien arbeidsplaatsen verdwijnen. De meeste herplaatsingskandidaten zijn onderzoekers. Daarnaast gaan er vijf vasteeltonderzoekers over van Imares naar Livestock Research in Wageningen.

De reorganisatie moet uiteindelijk ook helderheid geven over de locaties van Imares. In Yerseke blijft een regiostation bestaan met veertien medewerkers. Bij vacatures worden nieuwe mensen ondergebracht in Den Helder, in de nieuwe vestiging in de voormalige Zeevaartschool. Dat uitgangspunt leidt tot onrust bij de medewerkers in IJmuiden. Die vrezen dat hun vestiging op termijn gaat sluiten. 'De vestiging in IJmuiden is geen sterfhuis', zegt Imares-directeur Tammo Bult in een reactie.

In een advies aan de directie schrijft de OR dat het vertrouwen in de directie minimaal is wegens de 'geringe zichtbaarheid en de ge-

FOTO: BERT BRINKMAN

De presentatie van de nieuwe themateams, op 11 januari in Den Helder.

brekkige communicatie'. De directie moet meer uitleg geven en de zorgen van het personeel serieuzer nemen, aldus de OR. De OR was

geen voorstander van het loslaten van de afdelingsstructuur en denkt dat de afstemming tussen de nieuwe themateams lastiger is. **AS**

'MINDER RITALIN IN GROENE BUURT'

En, platgebeld door journalisten?

'Nee, dat viel tegen. Er heeft maar één journalist gebeld. Ik had er meer van verwacht. De combinatie kinderen, ADHD, groen en de sterkte van de gevonden relatie leek mij nieuwswaardig. In arme buurten gaat meer groen gepaard met 10 procent minder gebruik van medicijnen als Ritalin.'

Het effect is alleen in arme buurten aanzienlijk. Grijpen hoger opgeleide ouders niet gewoon minder snel naar Ritalin?

'Dat zou kunnen. Maar daarmee verklaar je niet het gevonden patroon dat binnen de categorie van armere buurten meer groen gepaard gaat met minder gebruik van Ritalin.'

ADHD-kinderen kunnen dus beter naar een groenere buurt verhuizen?

'Je zou eerst eens kunnen proberen je kind wat vaker in het groen te laten spelen. Die proef kan ieder zelf uitvoeren. Ga eens wat vaker de natuur in.'

Komt er een vervolg?

'Ja. Daarbij kijken we naar de relatie tussen de groenheid van de omgeving en de diagnose van de huisarts. Dat levert een beter beeld op. Slechts 40 procent van de kinderen met een ADHD-diagnose gebruikt een Ritalin-achtig middel.' **RK**

Wie? Sjerp de Vries, omgevingspsycholoog

Alterra

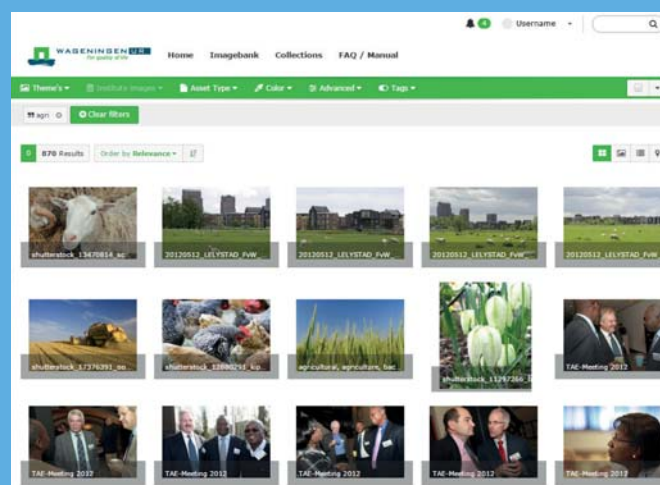
Waarom? Onderzocht het verband tussen ADHD en de groenheid van de omgeving

Wat? Hoe groener de buurt, hoe minder ADHD

De Brand Portal is live!

Kijk in de Brand Portal en vind en deel foto's en films van Wageningen UR

www.wageningenurbrandportal.nl

WAGENINGEN UR
For quality of life

GEEN WINTER? NIET ERG HOOR

- **Arnold van Vliet niet bezorgd**
- **'Dit is een blik in de toekomst'**

Als er nou helemaal geen winter komt, is dat erg? Nee, zegt bioloog Arnold van Vliet. De natuur gaat door, alleen dan anders. Hoe anders, dat weten we nog niet.

Van Vliet komt net terug van een ritje naar de Stadspoort bij Ede. Even een filmpje maken van de bloeiende narcissen. Het zijn spannende tijden voor een bioloog die van ecologische veranderingen zijn corebusiness heeft gemaakt. 'Hier kan geen experiment tegenop.' Zorgen over het uitblijven van de winter maakt Van Vliet zich niet. 'De natuur gaat gewoon verder, ook al komt er helemaal geen winter. Maar je krijgt natuurlijk wel een verandering in dynamiek.'

Floron hield eind december voor het tweede jaar op rij de Plantenjacht: een inventarisatie van bloeiende planten. Van Vliet deed iets dergelijks al eens in 2006. 'Wij kwamen toen op meer dan 240 bloeiende wilde soorten.' Floron telde nu

735 soorten. Die vroege bloeiers leggen het loodje als het toch nog gaat winteren. Is dat erg? 'We weten nog niet hoe dat doorwerkt', reageert Van Vliet. 'Het is niet zo dat van die soorten overal alles al in bloei is gekomen. Alleen het heel vroege deel van de populatie staat in bloei. Door de klimaatverandering zie je in ieder geval dat verspreidingszones opschuiven. Er zijn de laatste twee decennia in ons land al meer dan honderd plantensoorten bijgekomen.'

Van Vliet beziet het allemaal als één groot experiment, waar we vooral ons voordeel mee moeten doen. 'Geen vorst in december is meteorologische gezien spectaculair. In ons land hebben we dit nog nooit kunnen bestuderen. En niet alleen voor fenologen is dit interessant. Ook voor mensen die zich bijvoorbeeld met klimaatadaptatie bezighouden, is dit een buitenkansje. In feite is dit een blik in de toekomst.'

Kom bij Van Vliet daarom niet aan met het cliché dat de natuur in de war is. 'De natuur is niet in de war, zo dat al kan. Planten doen gewoon wat ze moeten doen als het zo warm is als nu.' **RK**

FOTO'S: ARNOLD VAN VLIET

Januari 2016: bloeiende narcissen in Ede en uitlopende meidoorn aan de Droevendaalsesteeg.

MUGGENPLAAG DOOR NATUURONTWIKKELING PEEL

- **Waterpeil rond Griendtsveen verhoogd**
- **Alterra: verminder tijdelijke wateropslag**

De bewoners van het dorp Griendtsveen in de Peel zeiden het al, maar nu geeft Alterra hen gelijk. Ze worden lek gestoken door muggen en dat komt mede door de natuurontwikkeling rond het dorp. De provincie kan de muggenplaag bestrijden door het aantal tijdelijke waterplassen rond het dorp te verminderen, adviseert het instituut.

Griendtsveen, op de grens van Brabant en Limburg, ligt ingeklemd tussen de Mariapeel, het Grauwveen en de Deurnese Peel. In dat gebied werd in de afgelopen twintig jaar

boerenland omgezet in natuur. Het water werd langer vastgehouden om zo weer hoogveen te creëren. De afgelopen jaren klaagden de dorpsbewoners over muggen. Ze gaven het natuurbeheer de schuld.

Alterra deed onderzoek in het

gebied en constateert dat de bewoners in de zomer inderdaad veel last hebben van moerassteekmuggen uit de broedgebieden rond het dorp. Onderzoeker Piet Verdonchot wijst met name op de grote, tijdelijke waterplassen rond het

dorp, waar deze steekmuggen zich vermeerderen.

Om de muggenplaag terug te dringen, moet het aantal plassen in de zone van circa 2 kilometer rondom het dorp worden verminderd. Er is extra onderzoek nodig naar de exacte locaties van de broedplaatsen, zodat gemeente en provincie die gericht kunnen opruimen. De onderzoeker denkt dat de muggenplaag kan worden bestreden zonder de natuurontwikkeling en de hoge grondwaterstand in de omliggende gebieden terug te draaien.

De dorpsbewoners klaagden dat ze 's zomers niet meer buiten kunnen zitten en wilden de gemeente Horst aan de Maas voor de rechter dagen. Die gemeente huurde, samen met de provincie Limburg, Alterra in voor dit onderzoek. **AS**

FOTO: JOHN SCHOLTE

ZOEKEN NAAR EEN BETERE BANAAN

Gert Kema wil de bananenplant beschermen tegen de oprukkende Panama-ziekte. In december werd hij benoemd tot buitengewoon hoogleraar Tropische fytopathologie.

Zijn carrière begon met tarweonderzoek, maar tegenwoordig staat Gert Kema vooral bekend om zijn werk aan bananen. Wereldwijd wordt de commerciële bananenteelt, die volledig leunt op één ras, bedreigd door een nieuwe variant van de schimmel *Fusarium*. Deze veroorzaakt de Panamaziekte. Kema zoekt naar oplossingen voor de korte, maar vooral de lange termijn. 'Deze benoeming zie ik als erkenning voor het werk dat we de afgelopen jaren hebben gedaan.'

Het is werk waarmee het makkelijker is geld aan te trekken dan voor zijn tarweonderzoek. Zo werkt hij samen met bananbedrijven en overheden van landen die bananen exporteren. Geld vinden voor langetermijnoplossingen, zoals het maken van nieuwe of verbeterde bananenrassen, is echter lastig. 'Je moet op zoek naar de geldstroom die bij je onderzoek past.'

Daarom richtte Kema enkele jaren terug met twee compagnons het bedrijf MusaRadix op. Hiermee zoekt hij in wilde banaansoorten naar genen die de plant

beschermen tegen *Fusarium*. Ook test MusaRadix veelbelovende bestrijdingsmethodes. Mogelijk kunnen deze de *Fusarium*-epidemie afremmen.

Als buitengewoon hoogleraar zal Kema samenwerken met hoogleraar Fytopathologie Bart Thomma. Samen willen ze een cursus Tropische fytopathologie opzetten die studenten kennis laat maken met een scala aan ziekten in tropische gewassen. Kema wil hierbij zijn internationale netwerk in bijvoorbeeld Costa Rica inzetten.

Verder hoopt Kema zijn werk uit te breiden naar de (schimmel)ziektes van koffie en cacao. Zo overlegt hij met de Ecuadoraanse overheid over een groot project met 27 PhD-studenten. 'Dat gaat niet alleen over ziektes', zegt Kema. 'Het wordt een interdisciplinair programma waarin wordt samengewerkt met de leerstoelgroep plantenveredeling, en de bodem- en social sciencesgroepen van Wageningen UR.'

Het is internationaal werk, zegt Kema. Zonder overdrijving. 'Ik heb geen enkele Nederlandse PhD-student.' In zijn team werken onder meer Ecuadoranen, Oegandese, Indonesiërs en Filipino's. Mensen uit landen die direct met bananen te maken hebben, soms zelfs zijn opgegroeid op een plantage. Toch vindt hij het niet gek dit onderzoek in Nederland te doen. 'Nederland heeft een toonaangevende veredelingsindustrie. Waarom dan niet aan bananen werken?' **RR**

Lees meer interviews met nieuwe hoogleraren

in het dossier op resource-online.nl.

VISIE <<

'Kwartje voor plastic tasje schrikt al af'

Om plasticvervuiling terug te dringen, mogen winkeliers vanaf 1 januari geen gratis plastic tassen meer weggeven, behalve voor verse etenswaren. Ondernemers die geen papieren of katoeven tas introduceren, vragen voortaan een klein prijsje. Het advies is 25 cent, maar minder mag ook. Toch gaat dat helpen, denkt Gerrit Antonides, hoogleraar Economie van consumenten en huishoudens.

Bijna niemand hoeft toch een tasje te laten liggen voor 25 cent of minder?

'Nee, maar uit de gedragseconomie weten we dat het verschil tussen gratis en een kleine prijs enorme belangrijk is. Gratis aanbiedingen hebben een sterk effect op mensen. Het effect van een prijsverhoging van 0 naar 25 cent is daardoor veel groter dan van 25 naar 50 cent. Bovendien verandert dit de status quo. Eerst kreeg je standaard een tasje en nu niet meer. Ook het veranderen van deze standaard, of default optie, heeft enorme impact. Deze twee aspecten werken nu samen.'

U denkt dus dat Nederland veel minder tasjes gaat gebruiken?

'Ja.'

Kan deze opgelegde maatregel zich vertalen naar andere normen over het gebruik van plastic tassen?

'Dat denk ik wel. Het zou goed kunnen dat dit over een jaar ingeburgerd is. Dat we het gedrag internaliseren en dat onze cultuur op dit punt verandert. Ik stond zelf laatst bij de bakker en die vroeg al niet meer "wilt u daar een tasje bij?". De overheid had ook bio-afbreekbare tasjes verplicht kunnen stellen, een technologische oplossing. Deze oplossing mikt echt op ons gedrag en cultuur.'

Op pakjes sigaretten rust een immer stijgende accijns. Toch worden die nog steeds verkocht.

'Hier geldt wat ik eerder zei over de kracht van een kleine prijs ten opzichte van gratis. Een accijnsverhoging van, ik noem maar wat, 2,50 euro naar 5 euro heeft niet meer hetzelfde effect als een stijging van 0 euro naar 2,50. Uiteindelijk is hetgeen je kunt bereiken met zo'n prijsmaatregel natuurlijk beperkt.' **RR**

MEER STEENSLAG IN ALPEN DOOR OPWARMING

- Onderzoeker vergeleek klimgidsen van laatste 150 jaar
- Routes Grindelwald steeds gevaarlijker

Op veel klimroutes in de Alpen lopen klimmers tegenwoordig meer risico overvallen te worden door steenslag, een trend die samenhangt met de klimaatverandering. Dit ontdekte geomorfoloog Arnaud Temme door bergbeklimmersgidsen van de afgelopen 150 jaar te vergelijken. Hij schrijft erover in *Geografiska Annaler Series A*.

Het idee ontstond toen amateur-alpinist Temme tijdens een klim op zijn schouders werd geraakt door vallende stenen. 'Klimmen werd voor mijn gevoel steeds gevaarlijker.' Dit gevaar ontstaat vooral in gebieden die voorheen continu bevroren waren, maar nu regelmatig ontdooien. Breuken lopen dan vol water, dat bij nieuwe vorst uitzet en de rotsen doet barsten. Pas als een gebied definitief ontdooit, stabiliseert de situatie.

Al eerder vonden wetenschappers aanwijzingen voor toegenomen steenslag. Ze bekeken bijvoorbeeld schade aan bomen of vergeleken historische foto's met de huidige situatie. Nadeel van deze methodes is echter dat ze zo lokaal zijn. Temme wilde een bredere blik geven.

Hij bestudeerde zeventien berggidsen die tussen 1864 en 2010

verschenen. Voor 63 routes in de regio Grindelwald, bekend van de Jungfrau en de Eiger, bekeek hij wat de auteurs schreven over de frequentie van steenslag en de kwaliteit van de rots. Verder bekeek hij of het algemene oordeel veranderde, bijvoorbeeld van 'gevaarlijk' naar 'zeer gevaarlijk' of 'ontraden'.

Temme vond een tendens naar

meer steenslag en meer risico's. Zo zijn 7 van de 63 routes inmiddels geschrapt en waren alle 27 adviesveranderingen in de richting van méér gevaar. De geomorfoloog tekent aan dat inschattingen van de klimgidsen subjectief zijn. Ook kan meespelen dat klimmers minder risico tolereren dan vroeger. Toch vindt hij dat de resultaten een duidelijk beeld schetsen. **RR**

GROEISUCCES BOMEN VERKLAARD

- Drie kenmerken bepalend
- Houtdichtheid geeft doorslag

Het succes van een boom wordt wereldwijd bepaald door drie fundamentele kenmerken. Dat schrijven ecooloog Lourens Poorter en veertig collega's in *Nature*. Zij brachten van ruim drie miljoen bomen in kaart hoe de stamdiameter op 130 cm hoogte afhangt van omringende bomen.

Het groeisucces werd in verband gebracht met drie functionele kenmerken: de dichtheid van het hout, het bladoppervlak per gram blad en de maximale volwassen hoogte van de boom. Die drie kenmerken samen verklaren hoe een boom het alleenstaand of in competitie doet. En dat is verrassend. Poorter: 'Eigenlijk hadden we veel verschil verwacht tussen de leefgebieden. Dat de verbanden heel anders zouden liggen in een tropisch loofbos

dan bijvoorbeeld in een koud naaldbos.'

Maar dat is dus niet zo. De genoemde kenmerken bepalen op een voorspelbare manier en wereldwijd de uitkomst van competitie tussen bomen. Daarbij geeft de houtdichtheid de doorslag. Soorten met dicht hout zijn toleranter – ze kunnen beter tegen competitie door de buurman – én competitiever – ze onderdrukken de groei van de buurman sterker. Poorter: 'Als je moet concurreren met een beuk, heb je het slecht. Een beuk heeft dicht hout en vormt een dik bladerdak.' Die competitieve voordelen wegen ruimschoots op tegen hun langzame groei.

Met de gevonden wetmatigheden kunnen ecologen in principe een bos samenstellen. Poorter: 'We weten welke soorten succesvol zijn vroeg in de successie en laat in de successie. Als we bijvoorbeeld een bos willen restaureren, dan weten we nu welke bomen we aan moeten planten.' **RR**

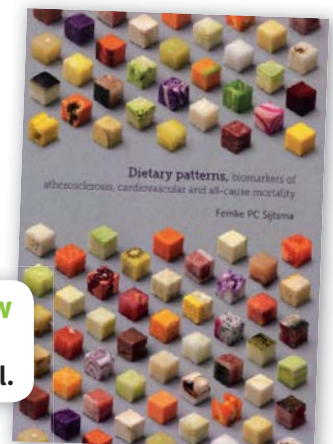
COVERPRIJS VOOR SIJTSMA

Voedingskundige Femke Sijtsma heeft de Coverprijs 2015 gewonnen. De cover van haar proefschrift haalde 39 procent van de bijna 3300 uitgebrachte stemmen.

Sijtsma promoveerde begin november op een studie naar de relatie tussen voedingspatronen en hart- en vaatziekten. Voor de cover maakte ze gebruik van een illustratie van het kunstenaarsduo Lennert & Sander. Die maakten het beeld voor de Volkskrant.

Sijtsma kreeg de oorkonde van de Coverprijs maandag uitgereikt op haar tijdelijke werkplek bij het Biotechnion. **RR**

Lees het interview met Sijtsma op resource-online.nl.

Moeten onderzoeksfaciliteiten altijd maar toegankelijk zijn voor onderzoekers? En willen we met roosters schuiven om de spitsreinen wat leger te krijgen? Praat ook online mee of mail resource@wur.nl.

REACTIES OP...

RESOURCE-ONLINE.NL

FOTO: REMO WORMMEESTER

HET SPOOR BIJSTER

Door colleges en practica beter te spreiden, kan het aantal studenten dat tijdens de spits de trein pakt, worden teruggedrongen. Zo kunnen miljoenen worden bespaard, concludeerde een taskforce onder leiding van Jeannette Baljeu eind 2015.

De plannen zorgen voor verzuchtingen. Kees vindt dat Baljeu – een in Rotterdam opgeleide econome – wat betreft Wageningen de plank helemaal mislaat. Natuurlijk is het prima om ‘3 wekelijkse contacturen’ slim te plannen, maar wat als alle studenten 30 tot 40 uur in college- en practicumzalen zitten? Over de (on)bereikbaarheid van Wageningen heeft hij het dan nog niet eens. ‘Gevalletje spreadsheetmanagement’, schrijft MiBo. ‘Hebben de dames enig idee hoeveel overhead het aanpassen dan wel invoeren van min of meer individuele roosters zal veroorzaken?’ Baljeu oppert verder dat online onderwijs ook een handje zou kunnen helpen. Dat vindt MiBo helemaal een gotspe. De vorm zou

dan gekozen worden op basis van rendement, niet omdat het onderwijs zo het best af is. ‘Alles voor de Peseta’s, niet? Efficiëntie is de norm, inspiratie, sociale ontwikkeling, interactie met groepsgenoten... Ach, dat is maar bijzaak.’ Niet iedereen moppert. Zo ziet IJsthee mogelijkheden om slim te schuiven. Mastervakken om 8 uur bijvoorbeeld en dan om 9 uur starten met bachelorvakken. ‘En dan weg met dat suffe Wageningse kwartiertje.’

DE BAAS ZIJN TIJD

In de weekenden en op feestdagen is onderzoeksgebouw Radix te kort open, stellen medewerkers. De directie van de Plant Sciences Group belooft ernaar te kijken.

Het is niet altijd eenvoudig experimenten in Radix efficiënt te plannen. Planten, bacteriën en schimmels houden zich immers niet aan kantooruren en werkweken. Met ruimere openingstijden denken veel onderzoekers hun tijd slimmer te

kunnen indelen. Niet iedereen staat hier echter achter. Zo vindt HdeVries dat kosten voor langere openstelling niet verdeeld mogen worden over alle leerstoelgroepen, terwijl slechts een kleine club wetenschappers profiteert. Maar hij koestert ook principiële bezwaren tegen de mogelijkheid ‘altijd maar op het lab te zijn’. Dan zou het idee ontstaan dat het ook goed is altijd op het lab te zijn. ‘Zeker in de Angelsaksische en Aziatische cultuur is het normaal om lange dagen te maken’, schrijft HdeVries. ‘Maar de meeste mensen erkennen ook dat het gaat om “face-time”: laten zien dat je er bent’ Die doodlopende weg zou Wageningen Universiteit niet in moeten slaan, vindt hij. JK is het hier wel mee eens, maar hij denkt dat de klagers dit ook niet willen. Wat zij willen is een beetje souplesse in het weekendrooster. ‘Uit eigen ervaring weet ik hoe fijn het is om op zondagavond in een kwartiertje een bacteriecultuur in te zetten, zodat je maandag aan de slag kan.’ Langlopende experimenten kun je zo juist met minder haast uitvoeren. RR

STELLING

‘Gut feeling depends on gut filling’

Myrthe S. Gilbert, promoveerde op 18 december in Wageningen

Data zijn 'overal en nergens'

Onderzoekers moeten hun gegevens langdurig en op een toegankelijke manier opslaan. Maar hoe en waar precies, mogen ze zelf weten. Dat gebrek aan regie leidt tot uiteenlopende oplossingen. Met alle risico's van dien.

tekst Roelof Kleis foto Guy Ackermans

Sinds ruim een jaar zijn leerstoelgroepen en individuele promovendi verplicht een datamanagementplan te maken. In zo'n plan staat nauwkeurig omschreven hoe onderzoeksgegevens worden opgeslagen en bewaard. In de nieuwe gedragscode voor wetenschappers van Wageningen UR is bovendien opgenomen dat onderzoeksgegevens voortaan 10 in plaats van 5 jaar bewaard moeten worden. Hoe doen wetenschappers dat? Waar liggen die bergen data opgeslagen?

Centraal, zou je denken, in de servers van het gloednieuwe datacentrum Hyperion op de campus. Maar dat is niet zo. Raoul Vernède, security-manager IT van het Facilitair Bedrijf, schat dat slechts de helft van de leerstoelgroepen hun data in Hyperion heeft opgeslagen. 'En als we naar het aantal terabytes kijken, komen we nog

veel lager uit dan de helft. De rest staat overal en nergens.' Op zelf aangeschafte losse harde schijven of servers, op externe servers, in digitale magazijnen (repositories) van tijdschriften of in de cloud. Een nachtmerrie wil hij dat nog net niet noemen. 'Maar vanuit het oogpunt van veiligheid is het onwenselijk. Ons imago is onze toekomst. Dat moeten we niet verkwanselen door het risico te lopen belangrijke data te verliezen of slachtoffer te worden van fraude.'

GEEN REGIE

'Er is geen centrale regie op datamanagement', zegt hoogleraar Fytopathologie Bart Thomma beslist. 'Iedereen doet het op zijn eigen manier. Dat heeft ook te maken met de enorme diversiteit aan data die de verschillende leerstoelgroepen produceren. En dus verschillen ook de eisen die aan de opslag worden gesteld. Bij ons

gaat het vooral om bestanden van genoom-sequenties en genoomexpressie. Deze gaan meestal in hun geheel naar een genenbank of het National Center for Biotechnology Information in de VS. Om die grote datasets maak ik me geen zorgen. Die worden in artikelen verwerkt en zijn daarmee veilig opgeslagen.' Voor digitale data die het niet tot een artikel brengen, heeft Thomma zelf servers op het lab staan. 'De rest van de data komt uit laboratoriumwerk en zit voornamelijk in papieren labschriften.'

Bio-informatica werkt met digitale labjournaals, vertelt hoogleraar Dick de Ridder. 'In ons vakgebied draait het vooral om de methode die is gebruikt om tot resultaten te komen. Als digitaal labjournaal gebruiken we Evernote. Na afloop van een onderzoek worden data, software en labjournaals opgeslagen in een directory. Voor de opslag van de software maken we gebruik van Gitlab, een dienst die wordt aangeboden door het Data Management Support Hub van de Forum-bibliotheek.' Een flink deel van het databeheer wordt volgens De Ridder overigens al door de wetenschappelijke tijdschriften afgedwongen. 'In de moleculaire biologie is het al jaren gebruik dat bij publicaties de ruwe data beschikbaar moeten zijn. Die data worden in databanken opgeslagen die veelal door de tijdschriften zijn voorgeschreven.' De Ridder slaat de data op eigen servers op, die zijn ondergebracht bij Hyperion. 'Wij huren dus intern ruimte, maar we regelen zelf de opslag. IT biedt wel opslag aan, maar dat is veel te duur.'

VEEL TE DUUR

Stephen Janssen, servicemanager bij IT, kent de klacht over de hoge kosten van zijn dienst. 'Wij doen er alles aan om de tarieven te verlagen, maar wij moeten alle kosten ook doorberekenen. Afgelopen oktober hebben we de prijzen gehalveerd om concurrerend te zijn met goedkope dataopslagsservers als NAS. Dat zijn servers die je voor weinig geld online of bij Media Markt aan kunt schaffen en op het netwerk kunt aansluiten.'

Een terabyte aan opslag kost nu bij IT 150 euro per jaar. Maar hiervoor krijg je dan volgens Janssen wel professionele dienstverlening en zijn je data veilig, betrouwbaar en makkelijk op te slaan. Dat tarief mag dan zijn gehalveerd, voor De Ridder en Thomma is dat nog steeds veel te duur. 'Inclusief de back-up kost ons dat nog steeds 28.000 euro per jaar. Dat is niet te betalen', zegt De Ridder. Collega Thomma noemt de prijzen zelfs 'belachelijk'.

Leerstoelgroepen gaan vanwege de kosten zelf ICT'tje spelen, constateert Janssen. 'En daar maak ik mij zorgen om. Sommige partijen doen het overigens best goed hoor, maar het is verre van ideaal en eigenlijk vragen om moeilijkheden.'

Sinds mei 2014 staat achter gebouw Actio het nieuwe datacentrum Hyperion.

'De centrale opslag bij IT is veel te duur'

Inge Grim, directeur Bedrijfsvoering van SSG en met ingang van deze maand Informatiemanager van Wageningen UR, benadrukt het belang van centrale opslag. Maar een keiharde afspraak daarover met de leerstoelgroepen is er niet, erkent ze. 'We dwingen het niet af, er staat geen sanctie op. Er is regie in de zin van verleiden. Er moeten intern goede en betaalbare opslagmogelijkheden zijn. Daarnaast is bewustwording belangrijk. Wetenschappers moeten zich nog meer dan in het verleden bewust worden van de gevaren die kleven aan externe opslag van data.'

Maar aan dat bewustzijn schort het juist, vindt servicemanager Janssen. 'Die datamanagementplannen zijn in 2014 ingevoerd. We dachten dat het een behoorlijke vraag naar onze diensten zou creëren. Maar helaas. Het afgelopen jaar zijn we maar twaalf keer geraadpleegd voor advies. Het is lastig om bij leerstoelgroepen een voet tussen de deur te krijgen.'

FRAUDE

Meer regie zou mogelijk helpen, denkt bio-informaticus De Ridder. 'De plicht om dataplannen te maken is bij de leerstoelgroepen neergelegd en ieder zoekt het zelf maar uit. Het zou waarschijnlijk handiger zijn om dat op universiteitsniveau te regelen. Gitlab, het platform om computerprogramma's centraal op te slaan, is daar een goed voorbeeld van.'

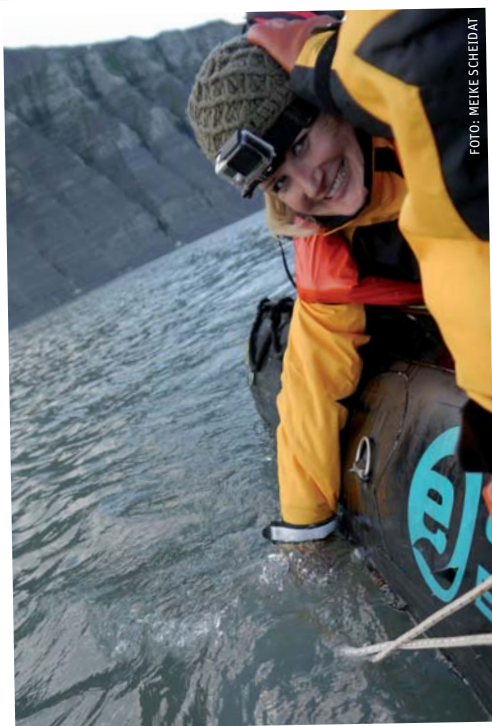
Fytopatholoog Thomma twijfelt aan het nut van meer sturing. 'De discussie over datamanagement is voor een belangrijk deel aangezwengeld door fraudezaken als die van psycholoog Diederik Stapel. De gedachte is dat je fraude deels voorkomt door data goed te beheren. Maar daar geloof ik niet in. Het argument dat we door goed databaseer meer van elkaars gegevens gebruik kunnen maken, vind ik veel relevanter. Er gaan nu veel data verloren doordat die niet goed zijn ontsloten. Die regie zou ik bij de leerstoelgroepen neerleggen.'

Security-manager Vernède is juist wel voor meer sturing op databaseer. 'Je zou bijvoorbeeld een potje kunnen maken om te zorgen voor een goede centrale opslag. Ik denk dat wij met alle betrokken partijen moeten nadenken over welk risico we willen lopen en dat als advies neerleggen bij de Raad van Bestuur. Er moet meer regie zijn op waar data terechtkomen. Nu controleert niemand of en hoe dataplannen worden uitgevoerd.'

Ongenode gasten

In de buik van een schip krioelt het van meeliftend plankton. Hoe ontzeg je deze ongenode gasten de toegang tot de Noordelijke IJszee zonder de plaatselijke populatie te schaden? Andrea Sneekes van Imares onderzocht het afgelopen zomer tijdens de SEES-expeditie. Eind deze maand presenteert ze haar resultaten op het congres Arctic Frontiers in Noorwegen.

tekst Hilde de Laat foto's Andrea Sneekes

Andrea Sneekes neemt een planktonmonster in Spitsbergen.

IJsberen, rendieren, olievervuiling. Van alle onderzoeken tijdens de Nederlandse poolexpeditie Scientific Expedition Edgeøya Svalbard (SEES) spreekt Sneekes' werk met plankton in ballastwater van schepen misschien het minst tot de verbeelding. Toch zijn haar resultaten van levensbelang, vertelt ze. Exoten hebben vaak geen vijanden in hun nieuwe woonomgeving, waardoor ze het natuurlijke evenwicht verstoren. 'Denk maar aan de Japanse oester en de Amerikaanse zwaardschede in de Waddenzee.' Sommige exoten vormen zelfs een direct risico voor de mens. 'Alexandrium is bijvoorbeeld een groot probleem in Europa, omdat het schelpdiervergiftiging kan veroorzaken. Het vergif kan bij mensen leiden tot spierverlamming en uiteindelijk zelfs fataal aflopen,' benadrukt Sneekes.

De scheepvaart speelt een grote rol bij het verspreiden van exoten. Onbeladen vrachtschepen pompen zeewater naar binnen om in evenwicht te blijven. Sneekes: 'Dit ballastwater zit bomvol ongenode gasten: kleine plantjes en diertjes die mee naar binnen zijn gepompt.' Aan de andere kant van de wereld pompt het schip dit ballastwater weer naar buiten om nieuwe containers of andere vracht te kunnen laden. Zo wordt dagelijks zeewater over de wereld ver-

plaatst, waarbij exotisch plankton in natuurgebieden belandt waar het niet thuishoort.

CHLOOR

'De politiek is al lange tijd bezig om internationale wetgeving in te voeren. Scheepseigenaren worden dan verplicht het plankton onschadelijk te maken voordat ze het water lozen', vertelt Sneekes. Haar instituut zorgt voor de certificering van deze zogenaamde ballastwatersystemen. Ze zucht bezorgd. 'Ik hoop dat de politiek opschiet. De verspreiding van exoten moet vlug worden afgeremd voordat het te laat is.'

De zeebiologen van Imares en NIOZ tijdens de SEES-expeditie.

in de poolzee

De ballastwatersystemen die Imares nu test, gebruiken chloor om het plankton onschadelijk te maken. 'Wij zijn al jaren bezig om deze systemen te verbeteren. Zo kijken we of het apparaat inderdaad 100 procent van de planten en dieren in het ballastwater doodt. Ook onderzoeken we of het milieu geen schade oploopt bij het lozen van het chloorwater in de zee.'

Er is alleen één probleem: 'Deze systemen zijn getest in gematigde gebieden zoals de Noordzee. We weten niet hoe het plankton uit het Noordpoolgebied reageert op het chloor. En we weten ook niet of het milieu in deze koude gebieden schade oploopt door lozing van het behandelde water.' Hoog tijd dus om dit te onderzoeken.

LAB OP HET DEK

Sneekes verzamelde tijdens de SEES-expeditie plankton met een simpele emmer en schepnet vanaf een klein bootje. Terug aan boord van het schip de Ortelius bekeek ze met een primitieve microscoop welke soorten ze had gevangen. 'Van zes soorten had ik genoeg diertjes gevangen voor een experiment. Deze soorten stelde ik bloot aan verschillende concentraties chloor, om te bepalen bij welke concentratie chloor alles dood was.'

Dat was geen gemakkelijke opgave. De wetenschapper moest werken in een geïmproviseerd laboratorium op het dek. 'Ik wilde zoveel mogelijk testen doen in korte tijd, dus ik stond vaak tot ver na middernacht in het ijskoude lab.' Gelukkig was dat geen eenzaam bestaan. 'Ik heb een paar collega's van andere vestigingen juist heel goed leren kennen', zegt ze tevreden. 'We zagen dat het plankton in het Arctisch gebied heftiger reageert op chloor dan in Neder-

land.' Dat is verrassend, want eerdere testen lieten zien dat plankton in koude gebieden juist minder heftig reageert dan in gematigde streken. 'De stofwisseling van Arctisch plankton is langzamer, waardoor het chloor minder effect heeft. Maar de lage temperatuur zorgt er ook voor dat het chloor minder snel afbreekt, en dus langer giftig kan zijn. In theorie middel dat elkaar uit, maar dat lijkt hier dus niet het geval te zijn.' Dit zou kunnen betekenen dat bestaande, veilig verklaarde ballastwatersystemen – getest in een gematigd klimaat – schadelijk zijn voor het leven in de noordelijke kou.

KRAKEN

Sneekes reist volgende week af naar een congres in Tromsø om haar resultaten te presenteren (zie kader). 'Dit oriënterende project kan al interessant zijn voor andere wetenschappers.' Maar haar onderzoek is nog niet afgelopen. 'We willen dit experiment herhalen met andere soorten plankton. Pas dan kunnen we een advies uitbrengen over de ballastwatersystemen en de certificering aanpassen aan de omstandigheden in het Arctisch gebied.'

Sneekes geeft een radio-interview in het laboratorium aan boord van de Ortelius.

De onderzoeker hoopt dan ook terug te gaan naar het noorden om meer testen te doen. 'De SEES-expeditie was mijn eerste keer op Spitsbergen, een immens gebied waar ik dolgraag naar terug wil keren.'

Ze zal haar reis niet snel vergeten. 'Het gletsjerijs kraakte als we er doorheen voeren. Dat geluid was zo speciaal.' Voor Sneekes is één ding zeker: 'Wij mensen moeten plaatsmaken, want de natuur is zoveel groter dan wij zijn.'

**Hilde de Laat voer
mee op de Ortelius.
Lees haar blog op
resource-online.nl.**

ARCTIC FRONTIERS

Het jaarlijkse congres Arctic Frontiers, ditmaal gehouden van 24 tot en met 29 januari in het Noorse Tromsø, slaat een brug tussen wetenschappers, het bedrijfsleven en beleidsmakers. De 29 landen die vertegenwoordigd zijn, bediscussiëren de ontwikkelingen in het Noordpoolgebied in een ecologisch, sociaal en economisch perspectief. Dit jaar staat het

thema industrie en omgeving centraal. Een belangrijk onderwerp daarbij is de scheepvaart. Door het terugtrekken van het zee-ijs in de Arctische regio, komen noordelijke zeevaartroutes beschikbaar. Dat schept kansen, maar ook bedreigingen, zoals de onbedoelde verspreiding van niet-inheems plankton via ballastwater.

NIEUWJAARSDUIK

Zo, die zijn klaar voor het nieuwe jaar. De nieuwjaarsduik in de Rijn, op een mistige 1 januari 2016, trok meer deelnemers dan ooit tevoren. 'Op Facebook hadden ruim tweehonderd mensen aangegeven dat ze *interested* waren. Gelukkig zijn die niet allemaal gekomen', zegt initiatiefnemer Dorine Kea. Na een korte warming-up op het strandje bij de Wolfswaard, namen tientallen studenten een duik in het koude rivierwater. Daarna gingen ze al snel weer huis voor een warme douche. KG / foto Sven Menschel

Bekijk de hele fotoserie
op resource-online.nl

Universiteit slaagt voor examen

Wageningen Universiteit lijkt alle met het ministerie gesloten prestatieafspraken te gaan halen. Toch vindt rector Mol dat er geen nieuwe afspraken moeten komen. De bureaucratische machinerie eromheen kost geld, terwijl het nut niet duidelijk is.

tekst Rob Ramaker

Dit jaar worden niet alleen de Wageningse studenten beoordeeld, ook Wageningen Universiteit wordt afgerekend op de geleverde prestaties. In 2012 beloofde de universiteit – evenals alle andere instellin-

gen voor hoger onderwijs – zich op zeven punten te verbeteren. Deze zogeheten prestatieafspraken moeten onder meer het studiesucces van studenten vergroten (zie kader). Een klein deel van de financiering, 7 procent, is afhankelijk van de resultaten. Voor het overige wordt de

financiering zoals vanouds bepaald door de studentenaantallen.

Wageningen Universiteit hoeft waarschijnlijk niet te vrezen voor de uitkomsten. De instelling lijkt op 1 januari 2016 alle doelen te hebben gehaald. Rector magnificus Arthur Mol toont

zich dan ook tevreden. 'Op meerdere fronten doen we het als universiteit heel goed', zegt hij.

RENDEMENT

Niet voor alle doelen hoefde Wageningen Universiteit even hard aan de bak. Bij vijf van de zeven punten belooft de instelling 'slechts' de goede prestaties vast te houden. Dat gold onder meer voor het aantal intensieve opleidingen – meer dan 12 contacturen per week – en voor de kosten die de universiteit maakt aan overhead. Op twee andere punten werd wel flinke vooruitgang beloofd. Zo moest het bachelorrendement, het aandeel studenten dat zijn bachelor in vier jaar haalt, worden opgestuwd van 61 tot 75 procent.

Inmiddels ligt dit rendement op 79 procent. Die verhoging is gerealiseerd zonder dat het aantal uitvallers in het eerste jaar, dat niet meetelt voor het rendement, is opgelopen. Sterker nog: ook dit aandeel liep terug, van 14 naar 10 procent. Het is onduidelijk welk beleid heeft gezorgd voor deze verbetering. Zo bleek de lan-

'Er wordt weinig herverdeeld, omdat iedereen de prestatieafspraken haalt'

delijk ingevoerde studiekeuzecheck, of matching, geen invloed te hebben op uitval. Verder voerde Wageningen Universiteit landelijk gezien relatief laat een bindend studieadvies (BSA) in. Pas sinds afgelopen collegejaar wordt afscheid genomen van eerstejaars die minder dan 36 ects halen. In vergelijking met andere universiteiten is dat mild. Bovendien blijkt de maatregel niet tot meer afvallers te leiden.

Rector Mol ziet het veranderde studieklimaat daarom als voornaamste oorzaak van het stijgende rendement. 'Je krijgt geen studiefinanciering meer en studenten denken dan ook anders over hun studie', zegt hij. Zij werken niet alleen harder en efficiënter. 'Je ziet dat ook excellentie oprukken in het onderwijs. Studenten willen iets extra's doen, zoals een honoursprogramma.

Bovendien kijken ze hoe ze zich kunnen positioneren op de arbeidsmarkt.' Mol denkt daarom dat rendementen ook zonder prestatieafspraken zouden zijn gestegen. Het beperken van uitval en vertraging is immers in het belang van instelling en student.

DOCENTEN

Behalve de verbetering van het bachelorrendement belooft Wageningen Universiteit het aantal docenten met een Basiskwalificatie Onderwijs (BKO) op te schroeven. Alle universi-

teiten startten vanaf 2008 programma's om de onderwijsvaardigheden van docenten te verbeteren. Deze verschillende programma's worden onderling erkend. In 2011 had nog slechts 24 procent van de docenten een BKO. 'Er is een flinke inspanning geweest afgelopen jaren', zegt Emiel van Puffelen, afdelingshoofd bij Corporate Education, Research & Innovation, 'en nu heeft zo'n 49 procent van de docenten zijn kwalificatie.' Bovendien zitten nog zo'n 200 docenten 'in de pijplijn'.

Aan het BKO-programma spenderen docenten zo'n 220 uur. Deze tijd wordt ingevuld met cursusdagen, maar ook met coaching rondom het eigen onderwijs. 'Het is bij uitstek gericht op het eigen onderwijs met daarbij een theoretisch kader', zegt Van Puffelen. De evaluaties van deelnemers zijn lovend. 'Natuurlijk wordt er best tegen die 220 uur aangehikt', zegt Van Puffelen. Maar in de praktijk merkt hij dat mensen graag hun ervaringen delen en veel opsteken. Het bezitten van een BKO moet komende jaren standaard worden. Daarom is het een verplicht onderdeel van het tenure track-programma. Er is nog niet onderzocht of het BKO-programma daadwerkelijk de onderwijskwaliteit aan universiteiten verhoogd.

KRITIEK

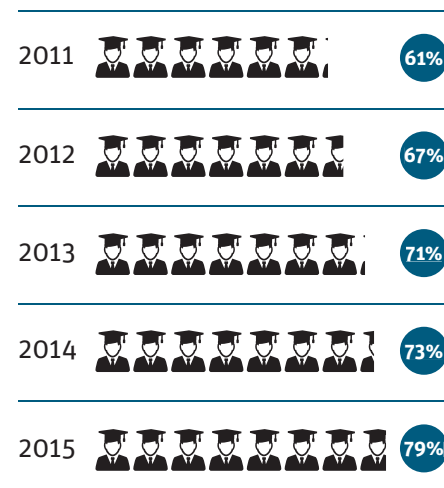
Ondanks de goede resultaten ziet rector Arthur Mol geen reden om weer nieuwe prestatieafspraken te maken. De afspraken waren bedoeld, zegt hij, om geld te herverdelen. Kennisinstellingen die zich niet verbeteren, zouden iets minder krijgen, instellingen die dat wel lukt juist iets meer. De meeste universiteiten lijken hun doelen echter te halen. Mol: 'Er dus wordt er in de praktijk weinig herverdeeld. Maar er is wel een bureaucratische machinerie opgetuigd om de vorderingen te volgen.' Dit zorgt dat het beleid hoge transactiekosten heeft. Geen goede besteding van de middelen, vindt de rector. 'Dan heb ik liever dat we ondersteunende staf laten werken aan onderwijsvernieuwing.' Mol voegt toe dat binnen universiteiten voldoende controlemechanismen bestaan om de kwaliteit hoog te houden, zoals de medezeggenschap.

Ook bij andere instellingen is het enthousiasme bekoeld. Zowel Karl Dittrich als Thom de Graaf, voorzitters van de belangenorganisaties van respectievelijk universiteiten en hogescholen, lieten zich negatief uit over het middel. Voorbarige kritiek, meent het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OC&W). 'Ik weet dat hier al veel over is gezegd', reageert woordvoerder Michiel Hendriks, 'maar wij willen echt de evaluatie afwachten.' Later dit jaar wordt dus niet alleen duidelijk hoe Wageningen Universiteit het ervan heeft afgebracht, maar ook of er in de toekomst nieuwe prestatieafspraken komen.

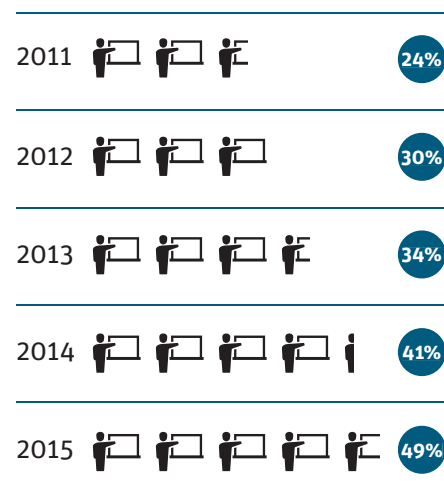
PRESTATIEAFSPRAKEN

De Nederlandse hogescholen en universiteiten maakten in 2012 prestatieafspraken met het ministerie van OCW en – in het geval van Wageningen Universiteit – het ministerie van EZ. 7 procent van de bestaande financiering werd afhankelijk van de geleverde prestaties, overige financiering blijft afhankelijk van studentenaantallen. De prestatieafspraken hebben vier doelen. Ze moeten zorgen voor een hogere onderwijskwaliteit, soepelere doorstroming van studenten, sterkere profilering van instellingen en meer valorisatie van kennis.

Afstudeersucces bachelor na 4 jaar (doel: 75%)

Aandeel docenten met Basiskwalificatie Onderwijs (doel: 45%)

HET LEVEN NA SANDY

Mannenheten 2, The Hateful Eight, Star Wars. Die films draaien momenteel in het Heerenstraattheater in Wageningen. Maar binnenkort is ook At the Edge er te zien, een documentaire over kustbeveiliging – of het gebrek daaraan – in New Jersey na orkaan Sandy. Gemaakt door een Wageningse student.

tekst Linda van der Nat foto's Marit Noest

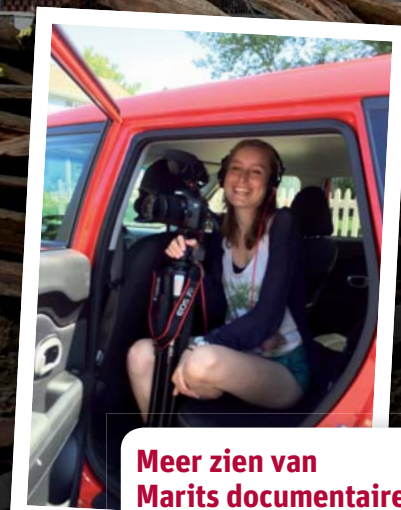
In de nacht van 29 op 30 oktober 2012 werd de oostkust van de Verenigde Staten getroffen door orkaan Sandy. Er vielen meer dan honderd doden, 360 duizend huizen werden verwoest en de schade bedroeg 65 miljard dollar. Vooral in New York en New Jersey was de schade enorm. Het was een van de grootste stormen die dat gebied ooit had getroffen.

Marit Noest, net begonnen aan haar masterthesis bij Landschapsarchitectuur en ruimtelijke planning, zag de ravage op televisiebeelden en wist meteen: de wederopbouw wordt een enorm ruimtelijk project. Ze volgde de ontwikkelingen op de voet, vanwege haar interesse in kustlandschappen. 'In Nederland is er enorm veel kennis

over kustveiligheid en president Obama schakelde ook Nederlandse deskundigen in. Maar tot mijn verbazing kreeg vooral New York aandacht, terwijl de storm in New Jersey aan land was gekomen. Daar werd alles weer opgebouwd zoals het was. Ik snapte niet waarom.'

FILM

Het idee voor haar masterthesis was geboren. In de zomer van 2015 vertrok Marit naar New Jersey om te onderzoeken waarom de kustverdediging niet was verbeterd. En ze ging niet alleen: ze nam filmmaakster Anouk Saint Martin uit Den Haag mee, die ze ontmoette via Facebook. 'Film is een interessante manier om je onderzoek te delen en te zorgen dat het niet in een laasje verdwijnt.

**Meer zien van
Marits documentaire?**

Bekijk de trailer op
resource-online.nl.

Ik had zelf echter geen ervaring whatsoever met filmen, dus ik had wel wat hulp nodig.'

Dat de documentaire zijn première zou hebben in het Heerenstraattheater, had ze van tevoren niet bedacht. 'Een jaar geleden zei ik tussen neus en lippen tegen mijn scriptiebegeleider dat het me leuk leek om ook een film te maken. Ze was meteen enthousiast. Gaandeweg werd het een steeds groter onderdeel van mijn afstudeerproject.' Bij haar colloquium kan Marit vanwege de tijd alleen fragmenten van de film laten zien. 'Daarom heb ik een zaal in het Heerenstraattheater geboekt.'

HILARISCH STADJE

De documentaire focust op de inwoners van Asbury Park, een stadje pal aan de kust van New Jersey. 'Een hilarisch stadje,' aldus Marit. 'Heel Amerikaans, met een houten boardwalk langs het strand en een verlaten casino uit de hoogtijdagen van de jaren twintig en dertig, voordat iedereen naar de casino's in Atlantic City ging.' Er staan kapitale villa's pal op de kustlijn, de boardwalk is heilig en een klein bultje zand wordt gezien als afdoende bescherming tegen overstromingen. 'Toen ik zag dat er in de resten van zo'n kustvilla gewoon weer een enorm huis in de steigers stond, dacht ik: dit moet anders kunnen.'

Tijdens haar verblijf van zes weken interviewde Marit verschillende inwoners van het stadje over hun visie op de kust en de wederopbouw, zoals bewoners van een kustvilla, een gemeenteraadslid en een ngo-medewerker. Uit de gesprekken kwamen heel duidelijk de liefde voor de oceaan en de weerstand tegen verandering naar voren. 'Aan het water wonen is daar een soort van religie. Sommige mensen denken: zo'n storm als deze komt nooit weer, waarom zouden we investeren in een oplossing terwijl er geen probleem is? Ngo's en landschapsarchitecten die pleiten voor toekomstbestendige oplossingen, krijgen amper voet aan de grond.'

Sommige standpunten waren behoorlijk extreem. De documentaire toont bijvoorbeeld een stel dat een villa met *ocean view* heeft. 'Rijke mensen. Zij willen geen duinen, want als je de zee niet meer kan zien, is je huis ineens geen vijf, maar vier miljoen dollar waard. Hun instelling is: als het nog een keer gebeurt, dan bouwen we toch gewoon een nieuw huis? De mensen die in de wijken daarachter wonen en niet zoveel geld hebben, zijn daar de dupe van. Een vrouw die alles was kwijtgeraakt door de storm, zei dat er niks anders op zat dan te verhuizen als er geen duinen worden gecreëerd.'

KLIMAATADAPTIEF

Marit gebruikte de gefilmde interviews later tijdens haar zoektocht naar een perfect ontwerp voor de kustlijn. 'Ik ging op de boardwalk staan

Nieuwe huizen verrijzen pal aan het strand.

met posters van verschillende strategieën om de kust te bewaken en vroeg mensen naar hun mening. De film bleek een goed middel om inwoners te prikkelen om bestaande sociale normen ter discussie te stellen. Degenen die de film gezien hadden, waren het meer met elkaar eens over een ontwerp voor hun kust en ze waren ook bereid daarin te investeren.'

Marit ontwierp een kustlandschap voor Asbury Park waarin kustverdediging wordt gecombineerd met de beleving van het strand en de zee. 'Ik wilde een klimaatadaptief ontwerp maken waar de bewoners allemaal achter konden staan. De boardwalk aanpassen is niet slim, want die geeft charme aan het stadje. Maar je kunt hem wel integreren in een duinlandschap, waar mensen ook doorheen kunnen fietsen en wandelen, zoals in Nederland. Flexibele zomerhuisjes maken het mogelijk om pal aan het strand te wonen en de parkeerplaats kan zo gemaakt worden dat ze overtollig water kunnen opnemen.'

Het uiteindelijke ontwerp komt niet terug in de film. Een bewuste keuze, zegt Marit. 'Ik wil dat de bewoners van Asbury Park samen de discussie voeren over wat de beste oplossing zou zijn. De documentaire is bedoeld om begrip te kweken voor de manier waarop iedereen denkt. Ik stond daar in eerste instantie ook met een Nederlandse blik: waarom regelen jullie dat niet? Maar ik kan me nu verplaatsen in andere standpunten.'

De bewoners van Asbury Park hebben haar plannen nog niet gezien. 'Ik ben erg benieuwd wat ze ervan vinden. Ik denk niet dat mijn ontwerp per se wordt uitgevoerd, maar als ze door mijn project meer gaan nadenken over duurzame oplossingen, zou ik dat mooi vinden.' ®

De boardwalk van Asbury Park.

Een nieuwe villa op de plek waar na Sandy alles was verwoest.

PREMIERE BIJWONEN?

Marit geeft twee kaarten weg voor de première van haar documentaire in het Heerenstraattheater op 18 februari.

Interesse? Mail naar resource@wur.nl. Wie het eerst is, wint de kaarten.

‘MIJN PROMOTIE GAAT GOED, MAAR...’

Richard Visser is sinds 1 januari als Dean of Research verantwoordelijk voor de kwaliteit van het Wageningse promotieonderzoek. Met welke kwesties moet hij aan de slag? Zeven (oud-)promovendi geven de nieuwe Dean advies.

tekst Albert Sikkema en Rob Ramaker

Chantal Vogels

Promovendus bij Entomologie

‘Ik heb persoonlijk geen problemen met mijn promotie, maar ik zit in de Wageningen PhD Council en daar bespreken we op dit moment de adviezen van de internationale visitatiecommissies voor de onderzoekscholen. Zo hebben we het over supervisie. **Doordat er steeds meer promovendi komen, wordt de druk op de begeleiders groter.** Je moet als PhD-kandidaat soms vechten voor je tijd en dat komt de kwaliteit van het onderzoek niet ten goede. Ik denk dat de nieuwe Dean veel contact moet houden met promovendi van allerlei leerstoelgroepen, zodat hij kan nagaan of dit een WUR-breed probleem is of vooral bij bepaalde groepen voorkomt. Als een promotor geen goede supervisor is, moet je met hem in gesprek of bijvoorbeeld een cursus aanbieden.’

len. Zo hebben we het over supervisie. **Doordat er steeds meer promovendi komen, wordt de druk op de begeleiders groter.** Je moet als PhD-kandidaat soms vechten voor je tijd en dat komt de kwaliteit van het onderzoek niet ten goede. Ik denk dat de nieuwe Dean veel contact moet houden met promovendi van allerlei leerstoelgroepen, zodat hij kan nagaan of dit een WUR-breed probleem is of vooral bij bepaalde groepen voorkomt. Als een promotor geen goede supervisor is, moet je met hem in gesprek of bijvoorbeeld een cursus aanbieden.’

Tessa Brinker

Promovendus bij Fokkerij en Genetica

‘Het Wageningse PhD-traject is heel goed. De universiteit biedt veel structuur, je krijgt een overzicht wanneer je wat moet aanleveren, je krijgt cursussen en congressen. Nadeel is dat je moeilijk kunt afwijken van dit opleidingsplan. Ik ken promovendi met een andere achtergrond en vooropleiding die graag andere mastervakken willen volgen tijdens hun promotie. Die ruimte is nu beperkt. **Verder is onduidelijk wat de selectieprocedure voor PhD-kan-**

didaten is. De criteria zijn niet eenduidig voor de verschillende leerstoelgroepen, terwijl we allemaal dezelfde titel krijgen. Ik pleit voor meer transparantie.’

didaten is. De criteria zijn niet eenduidig voor de verschillende leerstoelgroepen, terwijl we allemaal dezelfde titel krijgen. Ik pleit voor meer transparantie.’

Christian Siderius

Promoveerde bij Milieueconomie

‘Ik ben een bijzonder geval, want ik werk bij Alterra en ben net gepromoveerd naast mijn werk. Dat was totaal geen probleem vanuit de universiteit. De twee hoogleraren bij wie ik promoveerde, toonden veel interesse in mijn onderzoek en de begeleiding was goed. Ik zie wel problemen bij Alterra. Je moet immers je projecten draaien en uren schrijven. Ik heb mazzel gehad, omdat ik een meerjarig project had. Dat gaf rust. **Van anderen hoor ik dat het lastig is om als DLO'er te promoveren als je veel kleine projecten hebt.** Ik denk dat de onderzoeksinstituten duidelijkheid moeten scheppen voor medewerkers die willen promoveren. Ga je voor projecten en acquisitie of is er ruimte voor wetenschappelijke ontwikkeling?’

mijn onderzoek en de begeleiding was goed. Ik zie wel problemen bij Alterra. Je moet immers je projecten draaien en uren schrijven. Ik heb mazzel gehad, omdat ik een meerjarig project had. Dat gaf rust. **Van anderen hoor ik dat het lastig is om als DLO'er te promoveren als je veel kleine projecten hebt.** Ik denk dat de onderzoeksinstituten duidelijkheid moeten scheppen voor medewerkers die willen promoveren. Ga je voor projecten en acquisitie of is er ruimte voor wetenschappelijke ontwikkeling?’

Marjanneke Vijge

Promovendus bij Milieubeleid

‘Bij ons in de groep is het goed geregeld. We praten veel met elkaar als promovendi en hebben bijeenkomsten. Dat is waardevol, want je hebt een klankbord nodig als je bijvoorbeeld vastzit met schrijven. Dan helpt het ook om te praten met mensen die niet je begeleider

het ook om te praten met mensen die niet je begeleider

zijn. Ik ben verbaasd dat de copromotoren vaak geen opleiding hebben gehad als begeleider. **Ik krijg veel feedback op mijn papers, maar er is weinig gelegenheid om het begeleidingsproces en de onderlinge relatie te bespreken. Dat is een gemis.** Veel promovendi hebben moeite met het begeleidingsproces. Lig je elkaar, snap je elkaar, is er een klik? Maar ook: hoeveel ondersteuning en sturing moet de begeleider geven? Ik heb daar zelf mee gestoeid toen ik masterstudenten begeleidde. Er zijn cursussen voor en ik vind dat die verplicht moeten zijn voor copromotoren en begeleiders, want promoveren is geen gemakkelijk proces.'

Bert van 't Ooster

Promoveerde bij Farm Technology

'Ik werk al heel lang binnen Wageningen UR als docent. Het bleek goed mogelijk daarnaast te promoveren, omdat ik werd vrijgesteld van een deel van mijn werk. **Er gaat heel veel goed bij de promotietrajecten, zeker als je het vergelijkt met midden jaren tachtig, toen ik begon aan Wageningen UR.** Toen bestonden de onderzoekscholen nog niet en zaten promovendi bij individuele leerstoelgroepen. Ik heb daarom alleen kleine opmerkingen. Zo viel het me op dat er cultuurverschillen bestaan tussen onderzoekscholen. Het lijkt me goed dat bijvoorbeeld de kwaliteitsbeoordeling overal op dezelfde manier gebeurt. Bij andere promovendi merkte ik soms frustratie als een paper werd geweigerd door een tijdschrift. Dan werd weleens de beslissing genomen om voor een blad met een nog hogere impact te gaan, wat weer stress opleverde.'

Frederik Lech

Promoveerde bij Levensmiddelenchemie

'Wageningen heeft een behoorlijk goed systeem. Ik wist wat er van me werd verwacht en kreeg mogelijkheden om experimenten te doen en cursussen te volgen naast mijn werk. Het is een systeem dat zichzelf heeft bewezen en ik denk dat promoveren voor 90 procent van de mensen goed verloopt. Het lijkt me wel interessant om meer aan uitwisseling te doen. **Ik had graag meer gehoord over de overkoepelende agenda van Wageningen UR en het werk van andere PhD-studenten en leerstoelgroepen.** Dat kan misschien op speciale symposia of PhD-dagen. Verder leren PhD-studenten nu vooral op een traditionele manier te communiceren over wetenschap, via posters, patentaanvragen en wetenschappelijke artikelen. Er zijn ook andere manieren van wetenschapscommunicatie, meer gericht op het algemene publiek.'

Muriel Verain

Promoveerde bij Economie van consumenten en huishoudens

'De regels over het proefschrift kunnen transparanter. Zo mag er geen portretfoto op de achterkant staan en mogen de stellingen maar één zin lang zijn en niet over de koning gaan. **Omdat deze voorschriften niet in het promotiereglement staan, moet iedere PhD-student ze opnieuw uitvinden.** Inmiddels bestaat er een cursus over de *last stretch* van de PhD. Dat is een stap in de goede richting.'

BESTUREN SPORTVERENIGINGEN LASTIG TE VULLEN

Steeds meer besturen en commissies van studentensportverenigingen hebben moeite om voldoende kandidaten te vinden. 'Bijna alle verenigingen kampen met tekorten,' zegt voorzitter Romy Willemsen van Thymos.

De Wageningse Studenten Alpen Club Ibex heeft bestuurs- en commissiefuncties onlangs geopend voor internationale studenten. Dat levert veel extra vertaalwerk op, maar er zijn simpelweg niet genoeg Nederlandse kandidaten te vinden. Saskia Postma vertelt dat de activiteitencommissie dit jaar drie leden telt, terwijl het er wel eens tien geweest zijn. En ook andere commissies blijven angstvallig leeg.

Volgens Romy Willemsen, voorzitter van Thymos, hebben bijna alle studentensportverenigingen deze problemen. Alleen nieuwkomer Wageningen Warriors lijkt minder moeite te hebben met het vinden van enthousiastelingen. Manouk Wolbert van Wageningen Warriors: 'Als nieuwe vereniging zit je als het goed is vol met enthousiaste leden die de vereniging groot willen maken.'

WERKDruk

Bij vrijwel alle sportverenigingen blijken commissies makkelijker te vullen dan besturen. Anne Moleenaar, secretaris van Aqua: 'De leuke commissies, zoals een activiteitencommissie, zijn bij ons populair. Maar zodra er meer verantwoordelijkheid om de hoek komt kijken, zoals bij een bestuursfunctie of de kascontrolecommissie, zijn er vrijwel geen leden te vinden. Een bestuursjaar is ontzettend waardevol om te doen, maar het is erg lastig om de werkdruk te combineren met een fulltime studie. Ik begrijp daarom ook goed dat niet iedereen zo'n verantwoordelijkheid op zich wil nemen. Maar dat maakt het voor ons als bestuur wel lastig.'

De werkdruk en verantwoordelijkheid van bestuurders wordt nog groter doordat veel verenigingen nu noodgedwongen een kleiner bestuur hebben. Hipac St Joris en Aqua hebben het in het verleden bijvoorbeeld met twee bestuursleden minder moeten rooien dan gewenst.

Naast de verantwoordelijkheid en de werkdruk noemen sommige verenigingen de invoering van het bindend studieadvies (BSA) als oorzaak. Saskia Tersteeg, secretaris bij roeivereniging Argo, denkt echter dat de problemen meer voortkomen uit de afschaffing van studiefinanciering. 'Mensen moeten waarschijnlijk een jaar extra lenen als ze een bestuursjaar willen doen, wat betekent dat ze er ook weer langer over doen om af te betalen. Het maakt de stap om een bestuursjaar te doen groter'. Daarnaast lijken steeds meer studenten te willen studeren in het buitenland, waardoor het moeilijk is om hen toe te laten tot commissies en besturen.

AVOND COLLEGES

Manon Eggink, penningmeester bij Sphinx, is bezorgd over de plannen voor avondcolleges. 'Als er straks ook nog avondcolleges worden ingelast, denk ik dat het voor besturen en verenigingen erg lastig gaat worden om goed te blijven draaien.'

Oplossingen voor de dreigende tekorten zijn er gelukkig ook, zoals het persoonlijk aanspreken van leden die geschikt lijken te zijn voor een commissie- of bestuurstaak. En als dat niet lukt, is er altijd nog de optie om bestuurstaken te laten vallen. Sanne Kalsbeek, voorzitter van Hipac St Joris: 'Zolang er maar een voorzitter, secretaris en penningmeester zijn, kan de vereniging goed draaiende gehouden worden.' Verder zijn er volgens haar soms ook oud-bestuursleden

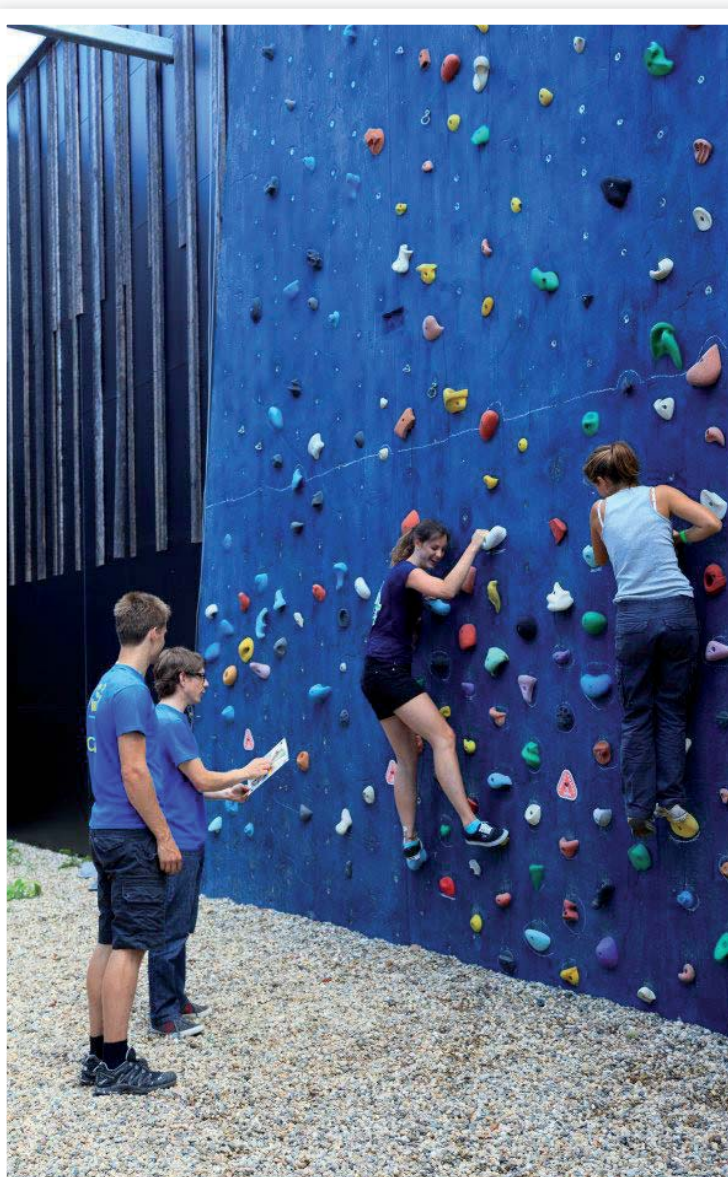

FOTO: MILOU VAN DER HORST

bereid om een plek tijdelijk op te vullen. 'Deze mensen voelen zich meestal nog heel betrokken bij de vereniging.'

BUDDYGROEPJES

Verenigingen doen soms ook bewuste pogingen om leden enthousiast, betrokken en actief te houden. Om meer betrokkenheid bij de vereniging te krijgen en om binding tussen de leden te stimuleren, heeft Ibex bijvoorbeeld buddygroepjes gevormd, waarin oudere leden wor-

den gekoppeld aan een groepje nieuwe leden.

Uit navraag bij de Student Council en de grote studentenverenigingen blijkt dat de problemen zich daar (nog) niet voordoen. Saskia Postma van Ibex: 'Ik denk dat studenten een commissie- of bestuurstaak bij een sportvereniging meer voor de lol doen, terwijl zo'n functie bij een studie- of studentenvereniging veel meer als een toevoeging aan de studie en de ontwikkeling wordt gezien.' **CN, MvdH**

VOETBALCOMPETITIE VOOR STUDENTES

Sportstichting Thymos en studenten-voetbalclub GVC beginnen in januari met een interne, doordeweekse voetbalcompetitie voor vrouwelijke studenten. De animo is groot genoeg voor een poule met vijf teams.

Marcel Wenneker, DLO-onderzoeker en al vijftien jaar trainer van de dames bij GVC, traint dit jaar 45 nieuwe voetbalsters. Nooit eerder werkte hij met zulke aantallen. Ook Thymos merkt dat het vrouwenvoetbal in de lift zit, zegt bestuurslid Saskia Nijland. 'Tij-

dens de AID en laatst bij de open dag voor bacheloropleidingen kregen we veel vragen over damesvoetbal. Studentes die alleen willen trainen, kunnen terecht bij GVC, een Thymos-erkende vereniging. Maar er waren ook dames die wedstrijden willen spelen en die moesten we doorverwijzen naar burgerverenigingen. Dat vonden we zonde.'

Daarom hield Thymos een enquête. Daaruit bleek dat er genoeg animo is voor een doordeweekse competitie. **Ⓜ LvdN**

FOTO: REMO WORMMEESTER

STUDENTENORGANISATIES VREZEN AVONDCOLLEGES

Studentenorganisaties vrezen dat Wageningen een veel minder aantrekkelijke stad wordt om te studeren als de universiteit avondcolleges invoert. Dat blijkt uit een rondgang van studentenpartij VeSte.

'De statements die we hebben opgehaald bij vijfenveertig studentenorganisaties hebben we voor de kerst bij rector magnificus Arthur Mol op tafel gelegd', zegt voorzitter Nick van Nispen van VeSte. In de begeleidende brief roept VeSte de raad van bestuur op om af te zien van de invoering van avondcolleges.

Verenigingen vrezen dat veel minder studenten hun activiteiten zullen bezoeken en dat de populariteit en de inkomsten van de verenigingen zullen afnemen. Zonder die verenigingen hebben studenten 'minder sociale contacten', schrijft VeSte in de brief aan de rector. Dat heeft 'nadelige consequenties, van afnemende studieresultaten tot zelfs, in extreme gevallen, depressie'. Ook worden studenten 'geforceerd te kiezen tussen hun studie en extra-curriculaire activiteiten', wat slecht is voor hun persoonlijke ontwikkeling, aldus VeSte. En als studenten geen tijd meer hebben om vanuit een bestuur of commissie van een vereniging activiteiten te organiseren, dan wordt Wageningen een veel minder levendige stad, waarschuwt de studentenpartij in haar brief aan de bestuurders.

Studentensportverenigingen lieten weten dat veel trainingen al vóór 20.00 uur beginnen en ook koren en orkesten gaven aan dat ze vaak in de avonden repeteren. **Ⓜ KG**

Academisch protest op laag pitje

Na de Maagdenhuisbezetting in Amsterdam ontstonden ook in Wageningen academische protestbewegingen. Bijna een jaar later lijkt het vuur gedoofd, maar de actievoerders willen de kooltjes weer oppoken.

Vanaf februari 2015 werd aan de Universiteit van Amsterdam voor langere tijd het Maagdenhuis bezet door studenten en docenten die meer democratie willen. De onrust begon aan de geplaagde faculteit Geesteswetenschappen, waarna deze zich verspreidde. In een analyse constateerde *Resource* destijds al dat de voedingsbodem voor protest in Wageningen beperkt is. Toch ontstonden ook hier protestbewegingen: Rethink WUR en de Nieuwe Universiteit Wageningen (DNU). Hun voornaamste doel: het tegengaan van bedrijfsinvloed op universiteiten.

Begin 2016 staat de protestbewe-

ging in Wageningen op een laag pitje. Rethink WUR is sinds het festival niet meer actief en online zelfs bijna onzichtbaar. Initiatiefnemer Michael Marchman blijkt inmiddels teruggekeerd naar zijn thuisland, de Verenigde Staten.

DNU verkeert in betere vorm. De club heeft zo'n 650 volgers op Facebook. Toch is ook DNU dit collegejaar minder actief, zegt woordvoerder Aart-Jan van de Glind, die tevens freelance fotograaf is voor *Resource*. In het najaar werden alleen enkele evenementen georganiseerd over vrijhandelsakkoord TTIP. De terugval was onvermijdelijk, zegt Van de Glind. Met het verflauwen van de landelijke aandacht vielen minder gemotiveerde mensen af. DNU bestaat nu nog uit drie enthousiastelingen.

Van de Glind denkt met deze club volgend jaar weer zichtbaarder te worden. Zelf gaat hij zich 4 maanden – van maart tot juni – fulltime

Uit solidariteit met de actievoerders aan de UvA hield een groep Wageningse studenten op 4 maart 2015 een demonstratie.

FOTO: AART-JAN VAN DE GLIND

bezighouden met DNU; als stage voor zijn studie International development studies, waar hij onderzoek doet naar sociale veranderingen. 'Die vinden niet alleen plaats in het buitenland.'

De doelen van de beweging zijn onveranderd: 'Onafhankelijk onderwijs, toegankelijk voor iedereen.' Daarom kijkt DNU met argusogen naar de invloed van het bedrijfsleven op Wageningen UR. **Ⓜ RR**

GEKKE BEKKEN

In de categorie rare beesten: Duitse wetenschappers hebben op het eiland Réunion een rondworm ontdekt met vijf verschillende gezichten. Het beestje ontwikkelt voor verschillende soorten eten een ander bakkes. Kun je aan de buitenkant zien wat ie lekker vindt. Handig als je samen uit eten wilt. De *Pristionchus borbonicus* – zo heet ie – komt voor in vijgen en is verder rondwormig lelijk.

GAAP

Kunnen studenten beter tegen weinig slaap dan andere mensen? De Nederlandse Vereniging voor Slaap- en Waak Onderzoek gaat het uitzoeken. Op www.nswo.nl vraagt de vereniging studenten mee te doen aan een enquête en test die samen drie kwartier duren. Slaapverwekkend lang dus. Als beloning maak je kans op een cadeaubon van 25 euro. Ja, wetenschap mag wat kosten tegenwoordig.

VRIJE WIL

Vrije wil bestaat toch, beweren Duitse onderzoekers. Proefpersonen kunnen bewegingen, voorspeld door een in hun hersenen meekijkende computer op basis van hersenactiviteit, bewust afbreken nog voordat ze worden ingezet. Een bewijs dat we niet helemaal worden geregeerd door het onderbewuste. Oftewel: je had dit stukje dus bewust ook niet kunnen lezen. Waarvoor het overigens nu te laat is.

DIKMAKER

Klanten bestellen meer bij dikke obers, blijkt uit onderzoek van het Food and Brand Lab van Cornell University. Bij obers met overgewicht drinken klanten 17 procent meer alcohol en de kans dat ze een toetje nemen na het hoofdgerecht is vier keer zo groot. Het advies dat de

onderzoekers geven: beslis wat je wilt bestellen voordat de ober aan je tafel verschijnt. Of vraag om bediening door een slanke collega.

Ervaring rijker op WK debatteren

Teun Fiers en Jos Buijvoets van Wageningen Debating wisten zich goed staande te houden tijdens het World Universities Debating Championship (WUDC), van 28 december tot 3 januari in Thessaloniki, Griekenland.

In negen debatrondes verdienden ze tien punten. Om door te dringen tot de finalerondes waren vijftien punten nodig. 'We hadden het gevoel dat we kans maakten. Dat maakte het extra leuk om er de laatste dag nog fanatiek tegenaan te gaan', zegt Teun.

In de voorbereidingen anticipeerde het duo op een stelling over het feminisme. Dat bleek een goede greep, want toen een dergelijke stelling aan bod kwam, hadden ze

de nodige sociale theorieën paraat om goede argumenten aan te dragen. 'Maar er waren natuurlijk ook stellingen die we niet zagen aankomen', zegt Teun. Het team moest bijvoorbeeld de stelling verdedigen dat de grondwet voorzien moet worden van een uiterste houdbaarheidsdatum. 'Dat leek ons een heel onrealistisch idee. Om het te verdedigen moesten we dus creatief zijn. Welk probleem zou het oplossen? Uiteindelijk werden we toch nog tweede in deze ronde.'

Volgend jaar zijn de wereldkampioenschappen in Nederland. Jos Buijvoets zal in de organisatie zitten van het toernooi. Teun is er

Jos Buijvoets (links) en Teun Fiers, het team van Wageningen Debating.

nog niet over uit of hij wil deelnemen of als vrijwilliger wil helpen. 'Maar ik ga er in ieder geval voor zorgen dat er een goede Wageningse delegatie aanwezig is. Je leert veel van elkaar tijdens zo'n toernooi. Inhoudelijk maar ook debattechnisch.' **© CN**

Slangenmeisje geeft superheldencollege

Sterrin Smalbrugge, bekend van haar slangencollege vorig jaar, staat op 17 februari opnieuw 'voor de klas'. De studente Bos- en natuurbeheer geeft dan weer een college, ditmaal over de bijzondere aanpassingen die reptielen hebben om te overleven.

Samen met docent Arie Terlouw vertelt Sterrin over deze 'superhelden' onder de reptielen. Net als vorig jaar neemt de derdejaars stu-

dente een aantal van haar huisdieren mee: een alligatorschildpad, een korsthagedis en een spugende cobra. 'Het wordt echt supervet,' aldus Sterrin. 'Waar kan je nou een spugende cobra in actie zien, behalve op tv? Ik hoop echt dat we de heersende mening over deze dieren kunnen veranderen door ze dichter bij de mensen te brengen. Ik heb gemerkt dat wanneer je het persoonlijk maakt, mensen ineens wel erom gaan geven. Kijk bijvoorbeeld

naar Cecil de leeuw. *Canned hunting* gebeurde al jaren, maar pas toen het met Cecil een gezicht kreeg, kwamen mensen in opstand.'

© LvdN

Het college *Reptile Superheroes, Innovaties in een ondergewaardeerde heldengroep* is op 17 februari van 19.30 tot 22.00 in de Waaierzaal van Orion. De toegang is gratis, maar reserveren is nodig. Dat kan via de link onder dit bericht op resource-online.nl.

FOTO: SVEN MENSCH

AFLEVERING 63 - MORTIERSTRAAT 14B <<

Tekst
Liza
van Kapel

Wat voorafging: Vera heeft relatieproblemen met haar vriend Robby, doordat oude bekende Ruben met haar begon te flirten.

Nieuwjaarsduik

Bam! De voordeur. Vanaf de keukentafel zagen de huisgenoten nog net hoe Vera naar haar kamer liep, voordat ze ook die deur dichtsmeet.

‘Dit kan zo niet langer’, zei Derk. ‘Sinds dat gedoe met Robby sluit ze zich al weken op en praat met niets of niemand. We moeten iets doen.’ De rest knikte instemmend, behalve Bianca. ‘Wat dan? Ik heb al geprobeerd met haar te praten, maar er is geen beginnen aan.’ Er viel een akelige stilte, waarin Willem-Jan veel interesse toonde in het tafelkleed en Bianca hoopvol naar Derk keek.

‘Dat is het hem juist: we moeten iets dóen in plaats van praten’, zei Derk. ‘Even naar buiten, eruit. Haar gedachten verzetten. Wat als we met z’n allen meedoen aan de nieuwjaarsduik in de Rijn?’

Het idee werd niet bepaald warm ontvangen, maar na een heftige discussie gingen Bianca en Willem-Jan uiteindelijk overstag. Alleen Filippo hield voet bij stuk. *‘Sorry man, I do want to cheer her up, but no way that I’m going to swim in freezing water. You have to go without me.’*

Een paar weken later was de vakantie in volle gang en had Derk alle anderen, inclusief Vera, zover gekregen naar de Rijn te gaan. Daar aangekomen plofte Vera in het gras neer. Duidelijk niet met de intentie het water in te gaan. Bianca keek aarzelend naar Derk, die zich toch klaarmaakte om te gaan zwemmen, waarop ook zij en Willem-Jan zich bibberend uitkleedden.

ILLUSTRATIES: KIM PETERSE

‘Kom mee het water in, Vera’, drong Derk aan. ‘Ja, kom op. Een frisse start van het nieuwe jaar’, zei Willem-Jan. Hij moest het bekopen met een vuile blik.

‘Nou, dan gaan wij wel’, zei Derk. Op dat moment kwam Filippo aangerend, van top tot teen warm ingepakt. Bij hen aangekomen, kleedde hij zich razendsnel uit, zodat hij alleen nog een zwembroek met Italiaanse vlag en Unoxmuts aanhad. Hij gaf de stomverbaasde Vera een zoen op haar voorhoofd en rende vol enthousiasme de Rijn in.

Zodra hij het water om zijn benen voelde, schreeuwde hij het uit en vloekte luid in het Italiaans. Willem-Jan rende naar hem toe en trok hem omver, om vervolgens zelf kopje-onder geduwd te worden. Derk volgde, en toen Bianca naar het water liep, keek ze vragend naar Vera.

Die schudde haar hoofd, maar Bianca kon zweren dat ze voor het eerst sinds weken een glimlachje zag.

Resource volgt de belevenissen in de Mortierstraat 14B

Internationale student krijgt vrije kamerkeuze

Idealis-kamers met ‘buitenlanderslabel’ verdwijnen. Internationale (PhD-)studenten en Nederlanders mogen vanaf 4 januari allemaal reageren op het gehele kameraanbod van de studentenhuysvester: gemeubileerd én ongemeubileerd.

Nu krijgen internationale studenten nog een gemeubileerde kamer toegewezen via Student Service

Centre, terwijl Nederlanders ongemeubileerde kamers kunnen huren via Idealis. Internationale PhD-student Deng Ying: ‘Ik waardeer het erg dat we een gemeubileerde kamer kregen. Maar als je eenmaal gesetteld bent, wil je meubilair in je eigen stijl kopen.’

Vanaf 4 januari loopt alles via Idealis. Dan kunnen alle woningzoekenden reageren op het gehele kameraanbod. Corina van Dijk,

woordvoerder van Idealis: ‘We kregen regelmatig vragen van buitenlanders die ongemeubileerde kamers wilden huren. We willen nu iedereen dezelfde mogelijkheden bieden.’

Ook verdeelt Idealis de gemeubileerde kamers meer over de verschillende complexen. Nu zijn bijvoorbeeld alle kamers in studentenflat Bornsesteeg nog gemeubileerd. Een deel van die kamers

wordt in de loop van 2016 ‘ontmeubeld’. Op de Marijkeweg voegt Idealis gemeubileerde kamers toe.

Gevolg van deze veranderingen is dat internationale en Nederlandse studenten waarschijnlijk meer gemixt komen te wonen. ‘Dat was niet een primair doel’, zegt Van Dijk. De belangrijkste reden voor de verandering is de keuzevrijheid. **IK**

>> FEESTEN

De beste feesten volgens Wageningen Uitgaans Promotie. Voor alle feesten, check www.wageningenup.nl.

WAGENINGENUP

KSV - 7Sins Presents: Frozen Franciscus

Donderdag 14 januari van 23:00 tot 05:00

Met een *snow cave*, een après-skihut en bijbehorende muziek is KSV in winterse sferen. Het zal weer druk worden bij dit 7Sins-feest, dus zorg dat je er op tijd bent, zodat je niet voor de deur hoeft te wachten om naar binnen te mogen. Vergeet niet je collegekaart en ID-bewijs mee te nemen. De entree bedraagt 4 euro.

Wageningen - Blues Kroegentocht

Vrijdag 15 januari vanaf 21:00

Drie dagen lang, van 15 t/m 17 januari, kan je in de binnenstad van Wageningen genieten van lekkere blues. In veertien cafés treden bands op. Dit is een prachtig evenement dat net als de

Palm Intocht en de Popronde zorgt voor de nodige activiteit en gezelligheid in de stad. Ook de moeite waard voor iedereen die geen expliciete liefhebber van blues is.

Café Loburg - Baobab Live

Zaterdag 23 januari van 22:00 tot 04:00

De eerste editie van Baobab Live is een samenwerking van cultuurcollectief Baobab Music en Popcultuur Wageningen. We zijn heel benieuwd wat dat gaat opleveren. De afrobeat- en fusionband Dramali is volgens de organisatoren een must see voor de liefhebbers van wereldmuziek. Ze hebben het over 'West-Afrikaanse pentatoniek gecombineerd met westerse invloeden'. Dat wordt swingen! ③

>> HET ECHTE WERK

'MADAGASKAR IS NIET ÉÉN GROOT OERWOUD'

Wie? Anna Luijten, masterstudent Forest and Nature Conservation

Wat? Thesisonderzoek naar de darmflora van lemuren (maki's)

Waar? Madagaskar

'Mijn hypothese was dat soorten die taxonomisch dicht bij elkaar staan, dezelfde darmbacteriën hebben, terwijl de darmflora binnen een soort juist kan verschillen, afhankelijk van de habitat. Om dit te testen heb ik op Madagaskar feces van lemuren verzameld.

Een doorsnee dag zag er zo uit: 's ochtends vroeg werd ik wakker in mijn tentje van de roepende lemuren en trok ik mijn junglekleren aan. Dat waren bloedzuigersokken, laarzen en een regenjas. Die jas was hard nodig, omdat het regenseizoen was. Het plensde de hele dag. Daarna ging ik ontbijten in de "keuken" – een vuurtje onder een zeiltje. Het ontbijt bestond uit rijst met bonen. Na het ontbijt vertrokken mijn gids en ik te voet om lemuren te zoeken. Als we een groep vonden, verzamelden we hun uitwerpselen.

Bij de lunch in het kamp kregen we rijst met bonen en ananas toe. De middag zag er meestal hetzelfde uit als de ochtend en als avondeten kregen we – je raadt het al – rijst met bonen. We hebben een keer verandering in ons dieet proberen aan te brengen door pasta te kopen. Maar omdat de mensen dat daar niet kennen, was het gevolg dat we rijst met pasta kregen. Na ons avondeten gingen we vroeg slapen, omdat er zonder elektriciteit weinig te doen was.

Er zijn maar twee hoofdwegen op het eiland, één van noord naar zuid en één van oost naar west. Het openbaar vervoer bestaat uit kleine busjes die bijna uit elkaar vallen en waar heel veel mensen in gepropt zit-

FOTO'S: WESSEL NIEUWLAND

ten. Daarmee reizen is een aparte ervaring. Je wordt als blanke vaak opgelicht, omdat je geen idee hebt van de prijzen. Verder zijn de chauffeurs heel opdringerig en komen ze op je af om je over te halen met hen mee te gaan.

Hoewel ik mijn verblijf op Madagaskar een mooie ervaring vond, denk ik niet dat ik er snel weer heen zal gaan. Het beeld dat ik van tevoren had – één groot oerwoud – klopt niet helemaal. Veel bos is gekapt en de bevolking is heel arm. Dat is confronterend. Ook is het daardoor moeilijk om contact met de mensen te krijgen, wat ik jammer vond. De natuur die er is, is wel heel mooi. Maar verrassend genoeg kom je overal mensen tegen, zelfs op plekken diep in het bos waar wij met moeite waren gekomen met een fourwheeldrive.' ③ NJ

FOTO: WJAREK/SHUTTERSTOCK.COM

MEANWHILE IN... <<

Ondertussen in Polen

In het nieuws: De rechtse partij Recht en Rechtvaardigheid (PiS) heeft de meerderheid gewonnen bij de afgelopen verkiezingen in Polen. De partij komt nu met drastische veranderingen die volgens de Europese Unie ondemocratisch zijn. Hoe zien de Polen dit zelf?

Commentaar door Barbara Sienkiewicz, student Geo-Information Science.

'Er heerst verdeeldheid. Een groep mensen is tegen de macht van de partij Recht en Rechtvaardigheid en een andere groep is er juist blij mee. Ik denk dat veel mensen op PiS stemden uit protest. Ze wilden laten zien dat ze niet meer achter de oude regering stonden.

De Poolse media staan op hun kop. Met de nieuwe mediawet kan de regering het bestuur van de publieke omroep ontslaan. Ze kunnen er vervolgens mensen neerzetten die zij zelf willen. De media vertelt nu wat PiS wil. Dit is niet in de haak.

Er zijn meer grote veranderingen. De wetten die de vorige regering opstelde, wil PiS teniet doen. Enger nog, ze wil de grondwet aanpassen. Zo kan PiS wetten die nu niet aan de grondwet voldoen, toch invoeren. De partij is tegen de EU en West-Europa. Wat komt hierna?

Zelf was ik tegen de vorige regering, maar deze is ook niet perfect. Ik deel sommige opvattingen, maar enkelen zijn te extreem voor Polen. Ik mis een partij waar ik me bij thuis voel. Veel politici vechten voor macht, geld en zichzelf, maar niet voor het land.

Polen neemt niet zoveel vluchtelingen op. Ik vraag me af of vluchtelingen wel naar Polen willen. Ze gaan liever naar Duitsland. Er is druk om vluchtelingen op te nemen, maar de overheid en de mensen willen dat niet. Men is bang voor de gevolgen. We vingen al vluchtelingen op en behandelden ze goed. Uiteindelijk vertrokken ze naar Duitsland zonder een dankjewel.

Er zal niet snel verandering komen. De regering is democratisch aan de macht gekomen en zal blijven. In Polen stemde 39 procent van de bevolking tijdens de verkiezingen. De overige 61 procent klaagt nu. In plaats van klagen, hadden ze moeten stemmen toen het kon.' **LDP**

Wageningen **in'to** Languages
opens new worlds

Taaltrainingen

Engels en Nederlands

Start vanaf januari

'Language gets you further'

www.wageningenUR.nl/into

Science Cafe Wageningen

www.sciencecafewageningen.nl

The Human Brain Project

Prof. Paul Tiesinga (RU Nijmegen),
Prof. Huib Mansvelder (VU Amsterdam)

Thursday, January 28th

19:45 live music

20:15 - Science

Café Loburg

FREE ENTRANCE

Sponsored by:

in memoriam

Jeroen Ensink

With great sadness and shock we wish to tell you that Jeroen Ensink was killed near his home in

London on 29 December 2015. He was 41 year old and leaves a wife and recently born baby-daughter. Jeroen was an alumnus of Wageningen University: he studied Tropical Land Use, specializing in water and heath. He first worked at the International Water Management Institute, later becoming Senior Lecturer at the London School of Hygiene and Tropical Medicine. However he kept many contacts with Wageningen University in research, development and guest teaching. Jeroen was an outstanding researcher, really committed in his field, who also loved teaching and was greatly appreciated by his students. He was passionate about improving the health of ordinary people and local capacities to manage water-related health risks. He had wide international experience, which he used effectively in teaching and in development planning. He was a good friend and colleague to his fellow academics, students, international co-workers and friends, and he will be greatly missed. Our deepest condolences go to his family and friends. *Colleagues and alumni from the Water Resources Management Group*
At the family's request, the LSHTM is

establishing the Jeroen Ensink Memorial Fund to support MSc scholarships for students from Sub-Saharan Africa and South Asia. For information on making donations you can contact Bill Friar via e-mail at william.friar@lshtm.ac.uk, or visit the LSHTM web-site.

Condolences can be sent via www.mensenling.nl/overlijdensberichten/jeroen-ensink-6595592 or by mail to: RJH Ensink, p/a Postbus 9020, 7200 GZ Zutphen.

Yolanda de Visser

Na een bewonderwaardige en lange strijd tegen haar ziekte is op 2 januari onze zeer gewaardeerde

collega Yolanda de Visser-Hendriksen overleden. Yolanda was als PCR-expert binnen de virologische diagnostiek van grote waarde. Yolanda kwam in 1990 in dienst bij het toenmalige Centraal Diergeneeskundig Instituut als medewerker productie, bij de afdeling Productie, Mediabereiding en Centrale sterilisatie. Na gewerkt te hebben op de afdelingen Zoogdiervirologie en Porcine en Exotische Virusziekten kwam Yolanda in 2004 bij het project standaarddiagnostiek. Hier vulde ze een bijzondere plek in binnen de groep, waar ze verantwoordelijk was voor de PCR-testontwikkeling, implementatie en validaties. Yolanda was zeer betrokken, hardwerkend en ze kon zich vastbijten in het oplossen van testproblemen. Ze stond aan de wieg

van vele testen die nu nog dagelijks in de diagnostiek gebruikt worden. Yolanda was zeer sportief. Ze kwam bijna zonder uitzondering op de fiets naar het werk. Voor de minder getrainde collega's die wel eens met haar meefietsten altijd een uitdaging. Haar hart lag verder bij voetbal, waar ze als sportmasseur haar bijdrage kon geven. Met haar gezonde levensstijl was het niet voor te stellen dat juist Yolanda ziek werd. In 2005 ging ze het gevecht aan met borstkanker. Nadat ze hersteld was, keerde ze weer snel terug op het werk. Helaas bleek enkele jaren later dat er toch uitzaaiingen waren en volgden jaren van opvolgende chemokuren. Ondanks deze zware behandelingen kwam Yolanda vrijwel altijd werken, nog steeds gedreven als altijd en trots op het instituut en haar werk. Vol bewondering hebben we gezien wat ze, ondanks haar ziekte, nog kon doen en bereiken. Yolanda heeft vreselijk hard gevochten om zo lang mogelijk bij haar familie te blijven en haar kleinkinderen te zien opgroeien, maar heeft nu op 60-jarige leeftijd toch de strijd verloren. Wij verliezen in Yolanda een gedreven en betrokken medewerker en zullen haar ontzettend missen.

Wij wensen haar familie sterkte met dit verlies.

Namens het MT, Eefke Weesendorp

Marja Teekens

Met grote verslagenheid en gevoelens van onmacht hebben we kennisgenomen van het overlijden

van Marja Teekens (34). Zij is vrijdagochtend 8 januari door haar echtgenoot van het leven beroofd. Hij heeft vervolgens zichzelf omgebracht en hun twee kleine kinderen van 4 en 6 jaar gelukkig ongedeerd gelaten.

Marja was docent aan CAH Vientum in Dronten. Zo'n 4 jaar geleden nam zij contact op met de leerstoel, omdat zij een promotieonderzoek wilde doen in het kader van het Centre for Biobased Economy. In overleg met de Hogeschool Dronten is een onder-

zoeksvoorstel opgesteld voor een promotietraject naar de introductie van bioraffinageprocessen. Het doel was om begrip te krijgen van elementen die de introductie faciliteren dan wel belemmeren. Als voorbeeldsysteem is naar diervoeder gekeken, die door middel van bioraffinage in componenten uiteen gerafeld kan worden, zodat diervoeder effectiever samengesteld kan worden voor het dier. Componenten in de huidige voedergrondstoffen die niet nuttig zijn of zelfs een negatieve uitwerking hebben op het dier, zouden ingezet kunnen worden als grondstof van de biobased economy, en daarmee fossiele grondstoffen kunnen vervangen.

Marja had slechts een beperkt deel van haar tijd beschikbaar voor het onderzoek. Toch gaven haar enthousiasme, doorzettingsvermogen en haar kwaliteit om mensen en onderwerpen te bundelen een breed scala aan inzichten voor zowel de diervoeder- als de bioraffinagesector. Haar eerste artikel was recentelijk geaccepteerd en een tweede artikel is zo goed als klaar voor indiening bij een tijdschrift.

Marja was een plezierige, leergierige en ambitieuze promovendus. Zij was goed in de communicatie en was in staat verschillende disciplines te integreren: de procestechnologie van de bioraffinage, de diervoederkennis en haar eigen economische achtergrond. Verder had zij zelf steun gevonden bij prof. Marko Hekert (Universiteit Utrecht) om ook de sociale kant van innovaties te leren begrijpen.

Onze gedachten gaan uit naar de familie en haar twee jonge kinderen. *Namens de leerstoelgroepen Biobased chemistry and technology en Animal nutrition, Johan Sanders, Marieke Bruins, Wouter Hendriks, Harry Bitter*

Mededelingen

Registration open for ENP Summer School in June 2016: 'Tackling Transparency; the Methodological Challenges of Research on Disclosing Sustainability'

The aim of the Summer School is to explore the methodological challenges of operationalizing research on disclosing sustainability. It will highlight a number of challenges

Everts & Weijman
beleef groen, geniet groen

Uw ervaren en creatieve hovenier voor tuinontwerp, tuinonderhoud en volledige tuinaanleg

Renkum 0317-313521 www.everts-weijman.nl

TE KOOP / FOR SALE

€197.500

Ooievaarsbek 80 - Bennekom
Op 10 min. fietsen van Campus en trainstation.
10 min cycling from Campus and trainstation.

06-140 487 99 **funda**

such as the analysing of the role of information in sustainability practices, the use of big data and social media in research, the developing and analysing of sustainability indicators and the involvement and analysing of citizen science approaches.

WWW.ENP.WUR.NL

Voedselbank Neder-Veluwe zoekt vrijwilligers

De voedselbank Neder-Veluwe is dringend op zoek naar nieuwe vrijwilligers voor verschillende functies, zoals chauffeur, bijrijder, inpakker, voedselcontroleur, etc. Als vrijwilliger ben je 2 of 3 maal per maand inzetbaar voor een dagdeel (maandag, woensdag, donderdag en vrijdag). Je werkt in teamverband, dus het is ook erg gezellig! Informatie:

Anneke Sijbrand, 06-40932724, of www.voedselbanknederveluwe.nl.

agenda

donderdag 14 t/m woensdag 27 januari

FILMS VOOR STUDENTEN

Bij filmhuis Movie W veel films, o.a. in het MovieWeekend-festival (15, 16, en 17 januari): Amy, een muziekfilm over Amy Whinehouse met uniek archiefmateriaal; de Oscarwinnaar Birdman, over een aan lager wal geraakte filmster; Rams, een sociaal-psychologisch drama in prachtig IJsland over twee koppige schapenboeren die moeten samenwerken; Jheronimus Bosch, Touched by the Devil, een onderzoek naar de intenties en genialiteit van deze legendarische duivelskunstenaar. Movie W, Wilhelminaweg 3A.

WWW.MOVIE-W.NL

Thursday 14 January, 19.00-22.00 YOUNG KLV TRAINING: SCIENTIFIC ENGLISH (IN ENGLISH)

Struggling with your English written scientific papers? Scared that you write in stone coal English (a Dutch expression meaning broken English)? Writing high-quality scientific papers, essays, your thesis or application letters is not an easy job. It's an even bigger challenge if you have to produce written work in a second language. Young KLV offers you the opportunity to improve your academic writing. Members KLV: €10, non-

members: €25. Venue: Impulse.

WWW.KLV.NL

Wednesday 20 January, 19.30-22.00

CRASH COURSE ON WU EDUCATION: GOVERNANCE, POLICY AND ORGANISATION

Lecturer: Jan Steen, Consultant Quality of Education. The course (one evening) addresses four issues. The first one: governance and organisation of WU. The second one: funding of courses and other financial issues. The third one: main agenda items of Programme Committees: the annual Education Modification Cycle, the Education and Examination Regulations and the accreditation of study programmes, including the internal quality assurance system. Finally the fourth topic: tasks, responsibilities and authorities of a Programme Committee and its members. Next course is scheduled on April 20. Venue: Forum Building, VIP rooms 031-034

zondag 24 januari, 15.00

ZONDAGUNIVERSITEIT: COLLEGE FRANK BERENDSE 'NATUUR IN BEWEGING'

Landschap en natuur zijn vaak veel veranderlijker dan we denken. We treuren vaak om de soorten die verdwijnen, terwijl we minder oog hebben voor de nieuwe soorten die op het toneel verschijnen. Hoe geven we wilde planten en dieren in ons land een duurzame toekomst zonder krampachtig vast te houden aan wat er was? Prof. Frank Berendse, WU-hoogleraar Natuurbeheer en plantencologie en schrijver van het boek Natuur in Nederland, laat zien hoe beweeglijk de Nederlandse natuur kan zijn en neemt je mee in een nieuwe kijk op natuur. Locatie: bblthk, Stationsstraat 2 Wageningen.

WWW.BBLTHK.NL

woensdag 27 januari, 20.30
SCIENCEBATTLE

Waarom zijn Nederlanders zo goed in schaatsen? Ga je anders autorijden als een robot je corrigeert? Hoe word je echt gelukkig? Hoe haal je stroom uit je raam? Jonge wetenschappers laten hun vertrouwde laboratoria achter zich voor de 'ScienceBattle', een nieuw theaterconcept, waarbij promovendi op het podium een wedstrijd met elkaar aangaan. Allemaal krijgen ze tien minuten de tijd om hun promotieonderzoek aan het publiek te presenteren. Door wie laat u zich overtuigen? U bent dus niet alleen toeschouwer, maar tegelijk jurylid en beslist zo mee wie er wint. Locatie: Theater Junushoff, Wageningen

WWW.SCIENCEBATTLE.NL

woensdag 17 februari, 20.15

CABARESTAFETTE

Wil je verrast worden door jonge cabarettalenten en misschien wel dé grote nieuwe cabaretsensatie zien? Kom dan naar de Cabarestafette. Met drie uiteenlopende acts, virtueuze presentatie en muziek van Pica DJ, die de zaal voorafgaand opwarmt, is een prikkelende avond gegarandeerd. Welke cabaretiers je in Wageningen te zien krijgt, blijft een verrassing. De namen zeggen je nu waarschijnlijk nog weinig, maar ze zijn met de grootste zorg geselecteerd en verdienen de volle aandacht. Vaak kom je winnaars van verschillende cabaretfestivals tegen. De avond wordt door afwisselende presentatoren gepresenteerd. Locatie: Kleine zaal Theater Junushoff, Wageningen.

WWW.CABARESTAFETTE.NL

vrijdag 19 februari, 20.15

GROOTS DONATEURSCONCERT STUDENTENHARMONIEORKEST DE ONTZETTING

De Ontzetting staat onder leiding van Jean-Pierre Gariël. Het thema van dit concert is 'Once upon a time' en er wordt bekende (en misschien minder bekende) muziek ten gehore gebracht over sprookjes en vertellingen. Het programma is gevarieerd met 'Miss Saigon' van Claude-Michel Schönberg, 'Orient Express' van Philip Sparke en 'The Lion King' van Elton John/Hans Zimmer. Kaarten via ontzetting@wur.nl of <https://goo.gl/ITjmv4>. Toegangsprijs €5,00 voor studenten en €7,50 voor niet-studenten. Locatie: Theater De Junushoff, Wageningen.

WWW.ONTZETTING.WUR.NL

Deadline indienen: één week voor
verschijningsdatum (max. 75
woorden). Mail: resource@wur.nl

colofon

Resource is het magazine en de website voor studenten en medewerkers van Wageningen UR. Resource magazine verschijnt tweewekelijks op donderdag.

Redactieadres

Akkermaalsbos 14, 6708 WB Wageningen (Nexus, gebouw 117, bode 31). Postbus 409 6700 AK Wageningen. Secretariaat: Thea Kuijpers, resource@wur.nl, 0317 484020 Website: www.resource-online.nl. ISSN 1389-7756

Redactie

- Edwin van Laar (hoofdredacteur) edwin.vanlaar@wur.nl, 0317 482997
- Lieke de Kwant (eindredacteur) lieke.dekwant@wur.nl, 0317 485320
- Roelof Kleis (ecologie, sociale wetenschappen, economie) roelof.kleis@wur.nl, 0317 481721
- Koen Guiking (webredacteur) koen.guiking@wur.nl, 0317 488190
- Linda van der Nat (studenten, onderwijs) linda.vandernat@wur.nl, 0317 481725
- Rob Ramaker (voeding, visserij) rob.ramaker@wur.nl, 0317 481709
- Albert Sikkema (plant, dier, organisatie) albert.sikkema@wur.nl, 0317 481724

Aan Resource werken mee

Guy Ackermans, Jeroen Bok, Ton van den Born, Alexandra Branderhorst, Susie Day, Stijn van Gils, Aart-Jan van de Glind, Clare McGregor, Hoger Onderwijs Persbureau, Milou van der Horst, Amy Jansen, Nicole Janssen, Iris Keizer, Jan-Willem Kortlever, Kito, Hilde de Laat, Sven Menschel, Carina Nieuwenweg, Rik Nijland, Onnika van Oosterbosch, Derek Pan, Kim Peterse, Camilla Ponte, Lucas du Pré, Simone Rijlaarsdam, Henk van Ruitenbeek, Eva van Schijndel, Kristina Simonaityte, Twan van der Slikke, Joris Tielens, Pascal Tieman, Kees van Velu, Veronika Wehner, Daniël Dreadson, Clare Wilkinson, Rob de Winter, Remo Wormmeester

Vormgeving

Geert-Jan Bruins

Druk

Tuijtel, Hardinxveld-Giessendam

Abonnement

Een abonnement op het magazine kost €58 (buitenland €131,50) per academisch jaar. Opzeggen voor 1 augustus.

Advertenties

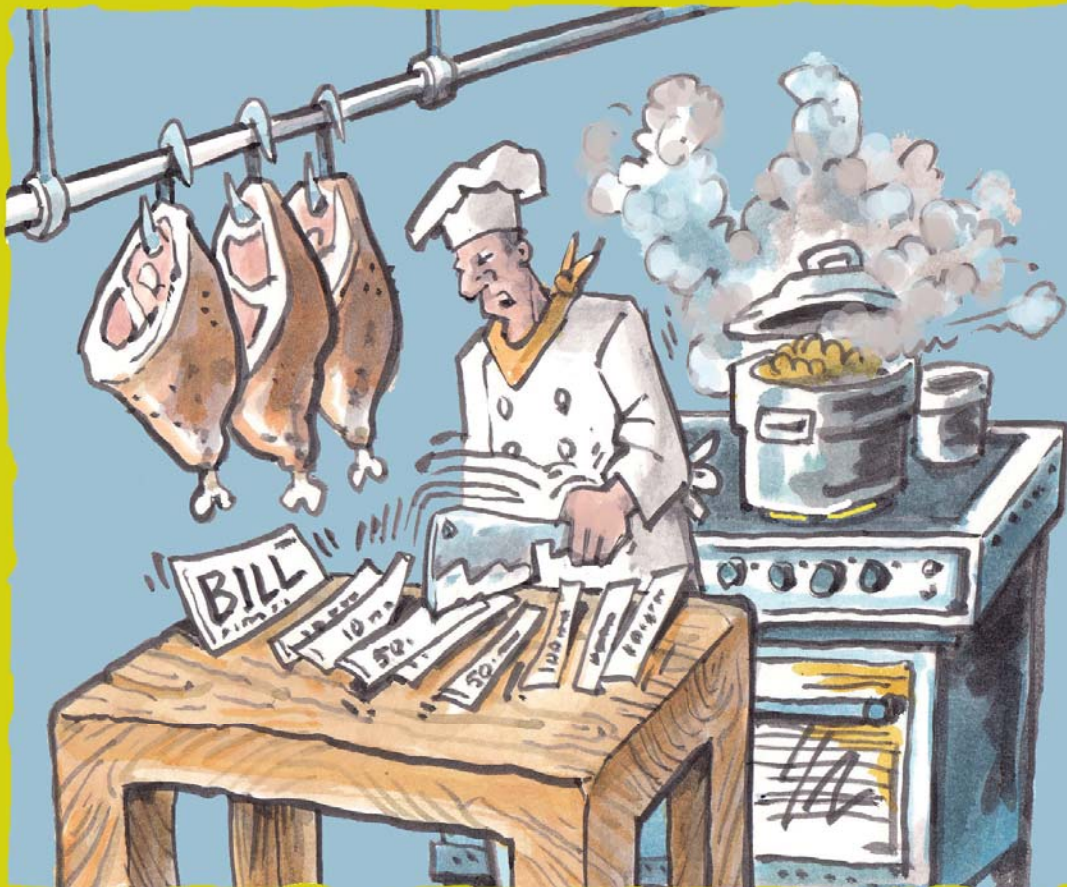
Extern: Bureau van Vliet, 023 5714745, m.dewit@bureauvanvliet.com
Intern: Thea Kuijpers, resource@wur.nl, 0317 484020

Uitgever

Marc Lamers, Corporate Communications & Marketing Wageningen UR

>>TYPICAL DUTCH

ILLUSTRATIE: HENK VAN RUITENBEEK

The Going Dutch app

'Don't get your hopes up when a Dutch person invites you to his/her birthday party in a restaurant. Good chance he/she won't pay for your meal and you'll have to pay it yourself. Or, as the locals say, going Dutch.' This is a rough paraphrase of one of the most memorable parts of a survival guide to studying in the Netherlands which I read before coming to Wageningen.

I haven't had the embarrassment of eating in a restaurant without carrying money, as happened to the protagonist of that novel. But going Dutch, or paying for your own meal, sure is common. It is even facilitated in most restaurants here. I found myself queueing at the counter of an all-you-can-eat sushi restaurant to pay my share of the bill, in front of my friend who had been eating at the same table.

Sharing costs also applies to cooking at home, at least on my corridor: the sum of money spent on a meal, including dessert, is divided by the number of people eating. The paying arrangement is made even smoother by the app *WieBetaaltWat*, with its shopping list format and bank account information.

I find this both interesting and practical. It shows how efficient the Dutch are, especially when it comes to money. In Indonesia, most restaurants refuse to split the bill (due to inconvenience), so someone needs to pay and then ask their friends to pay up. Not to mention the 'who-received-how-much-change' dispute. In the Netherlands, you pay for what you eat (or drink), and there is no need to memorize prices on the bill. Also important: this will prevent broken friendships over the 'who-owes-what-to-whom' grudges. I will definitely apply this, as far as circumstances allow, when I get back to my home country.

® **Ferdy (Muhammad Ferdiansyah) Sechan**, Master's student of Biotechnology, from Indonesia

Do you have a nice anecdote about your experience of going Dutch? Send it in! Describe an encounter with Dutch culture in detail and comment on it briefly. 300 words max. Send it to resource@wur.nl and earn twenty-five euro and Dutch candy.

[NL]

WIEBETAALTWAT-APP

Als Ferdy Sechan uit Indonesië wordt uitgenodigd voor een verjaardag in een restaurant, neemt hij altijd geld mee. Hij las, al voordat hij naar Nederland kwam, dat men hier de rekening deelt. En het klopt. Hij stond pas in de rij bij een sushirestaurant om af te rekenen, met achter hem een vriend, die aan dezelfde tafel had gegeten. Ook thuis, als ganggenoten voor elkaar koken, worden de kosten verrekend. Daarvoor is zelfs een app: *WieBetaaltWat*. Dit toont hoe efficiënt Nederlanders zijn, vooral als het over geld gaat.